

Bruksela, dnia 19.4.2021 r.
C(2021) 2594 final

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie regionalnej pomocy państwa

KOMUNIKAT KOMISJI

Wytyczne w sprawie regionalnej pomocy państwa

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Zakres i definicje.....	6
2.1.	Zakres pomocy regionalnej.....	6
2.2.	Definicje.....	9
3.	Pomoc regionalna podlegająca zgłoszeniu.....	13
4.	Koszty kwalifikowalne.....	13
4.1.	Pomoc inwestycyjna.....	13
4.1.1.	Koszty kwalifikowalne obliczane na podstawie kosztów inwestycji	14
4.1.2.	Koszty kwalifikowalne obliczane na podstawie kosztów wynagrodzenia	16
4.2.	Pomoc operacyjna	16
5.	Ocena zgodności pomocy regionalnej z rynkiem wewnętrznym.....	16
5.1.	Wkład w rozwój regionalny i spójność terytorialną	17
5.1.1.	Programy pomocy inwestycyjnej	17
5.1.2.	Indywidualna pomoc inwestycyjna podlegająca zgłoszeniu.....	19
5.1.3.	Programy pomocy operacyjnej	20
5.2.	Efekt zachęty.....	20
5.2.1.	Pomoc inwestycyjna.....	20
5.2.2.	Programy pomocy operacyjnej	23
5.3.	Potrzeba interwencji państwa.....	23
5.4.	Odpowiedniość pomocy regionalnej.....	24
5.4.1.	Odpowiedniość różnych instrumentów polityki	24
5.4.2.	Odpowiedniość różnych instrumentów pomocy	25
5.5.	Proporcjonalność kwoty pomocy (pomoc ograniczona do niezbędnego minimum). 25	
5.5.1.	Pomoc inwestycyjna.....	25
5.5.2.	Programy pomocy operacyjnej	28
5.6.	Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i wymianę handlową	28

5.6.1.	Uwagi ogólne	28
5.6.2.	Wyraźne negatywne skutki dla konkurencji i wymiany handlowej.....	30
5.6.3.	Programy pomocy inwestycyjnej	32
5.6.4.	Indywidualna pomoc inwestycyjna podlegająca zgłoszeniu.....	32
5.6.5.	Programy pomocy operacyjnej	35
5.7.	Przejrzystość	35
6.	Ocena.....	36
7.	Mapy pomocy regionalnej.....	38
7.1.	Odsetek ludności kwalifikujący się do objęcia pomocą regionalną.....	39
7.2.	Odstępstwo przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. a)	39
7.3.	Odstępstwo przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. c)	40
7.3.1.	Wstępnie określone obszary „c”	41
7.3.2.	Nieokreślone z góry obszary „c”.....	42
7.4.	Maksymalne poziomy intensywności pomocy obowiązujące w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej.....	44
7.4.1.	Maksymalne poziomy intensywności pomocy na obszarach „a”	44
7.4.2.	Maksymalne poziomy intensywności pomocy na obszarach „c”	45
7.4.3.	Zwiększone poziomy intensywności pomocy dla MŚP.....	45
7.4.4.	Zwiększone poziomy intensywności pomocy dla terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	46
7.4.5.	Zwiększone poziomy intensywności pomocy dla regionów, w których ubywa ludności	46
7.5.	Zgłoszenie i ocena map pomocy regionalnej	46
7.6.	Zmiany	46
7.6.1.	Rezerwa odsetka ludności	46
7.6.2.	Przegląd śródkresowy	47
8.	Zmiana wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020	47
9.	Zastosowanie zasad dotyczących pomocy regionalnej	48
10.	Sprawozdania i monitorowanie	49
11.	Przegląd.....	49

1. WPROWADZENIE

1. Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Komisja może uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym następujące rodzaje pomocy państwa:
 - a) pomoc przeznaczoną na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski, lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również sprzyjanie rozwojowi regionów, o których mowa w art. 349 Traktatu; oraz
 - b) pomoc państwa przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych regionów gospodarczych Unii Europejskiej¹.

Te rodzaje pomocy państwa znane są jako pomoc regionalna.

2. W niniejszych wytycznych określono warunki, na których pomoc regionalną można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponadto ustalono w nich kryteria określania obszarów spełniających warunki zgodności ustanowione w art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu.
3. Głównym celem kontroli pomocy państwa w obszarze pomocy regionalnej jest zapewnienie, aby pomoc mająca przyczynić się do rozwoju regionalnego i spójności terytorialnej² nie wpływała niekorzystnie na warunki wymiany handlowej między państwami członkowskimi w nadmiernym zakresie³. W szczególności celem kontroli jest uniknięcie sytuacji, w której państwa członkowskie prześcigałyby się w przyznawaniu dotacji, co może mieć miejsce, gdy próbują one przyciągnąć przedsiębiorstwa do obszarów UE objętych pomocą lub je na nich zatrzymać; kontrola ta ma także służyć ograniczeniu wpływu pomocy regionalnej na wymianę handlową i konkurencję do niezbędnego minimum.
4. Cel, jakim jest przyczynianie się do rozwoju regionalnego i spójności terytorialnej, odróżnia pomoc regionalną od innych form pomocy, takich jak pomoc na badania, rozwój i innowacje, pomoc na zatrudnienie, na szkolenia, energetykę lub na ochronę środowiska, przed którymi stawia się inne cele rozwoju gospodarczego zgodnie z art. 107 ust. 3 Traktatu. W pewnych okolicznościach w odniesieniu do tych innych rodzajów pomocy dozwolone mogą być wyższe poziomy intensywności pomocy,

¹ Obszary kwalifikujące się do pomocy regionalnej zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, zwane zazwyczaj obszarami „a”, są zwykle tymi, które znajdują się w najbardziej niekorzystnym położeniu w UE pod względem rozwoju gospodarczego. Obszary kwalifikujące się do pomocy regionalnej zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, zwane zazwyczaj obszarami „c”, także znajdują się w niekorzystnym położeniu, lecz w mniejszym stopniu.

² Zgodnie z art. 174 akapit 1 i 2 Traktatu „[w] celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. W szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych”.

³ Do celów niniejszych wytycznych w odniesieniach do „państw członkowskich” Komisja uwzględnia terytorium Irlandii Północnej zgodnie z ustaleniami zawartymi w „Protokole w sprawie Irlandii/Irlandii Północnej” załączonym do Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej.

kiedy pomoc jest przyznawana przedsiębiorstwom z siedzibą na obszarach objętych pomocą w uznaniu napotykanym przez nie określonych trudności⁴.

5. Pomoc regionalna może być skuteczna jedynie wówczas, gdy jest stosowana oszczędnie i proporcjonalnie oraz skupia się na obszarach objętych pomocą w UE⁵. W szczególności dopuszczalne pułapy pomocy winny odzwierciedlać skalę problemów mających wpływ na rozwój przedmiotowych obszarów. Korzyści z pomocy pod względem rozwoju obszaru objętego pomocą muszą przeważać nad zakłóceniem konkurencji i wymiany handlowej, które może z niej wynikać⁶. Znaczenie przykładane do pozytywnych skutków osiągniętych dzięki pomocy może zmieniać się w zależności od rodzaju odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu, co oznacza, że większe zakłócenia konkurencji dopuszcza się na najmniej uprzywilejowanych obszarach objętych postanowieniami art. 107 ust. 3 lit. a) niż w przypadku tych podlegających art. 107 ust. 3 lit. c)⁷.
6. Ponadto pomoc regionalna może skutecznie wspierać lub ułatwiać rozwój gospodarczy obszarów objętych pomocą tylko wówczas, gdy przyznaje się ją w celu pobudzenia do dodatkowych inwestycji lub aktywności gospodarczej na tych obszarach. W niektórych, bardzo ograniczonych i właściwie określonych przypadkach problemy z przyciągnięciem działalności gospodarczej na te obszary lub utrzymaniem jej na tych obszarach mogą być na tyle poważne lub trwałe, że pomoc inwestycyjna może nie wystarczyć do umożliwienia rozwoju danego obszaru. W takiej sytuacji regionalną pomoc inwestycyjną można uzupełnić regionalną pomocą operacyjną.
7. W 2019 r. Komisja przeprowadziła ocenę ram pomocy regionalnej, aby ustalić, czy wytyczne w sprawie pomocy regionalnej są nadal adekwatne do potrzeb. Wyniki⁸ wykazały, że choć przyjęte przepisy zasadniczo dobrze spełniają swoją funkcję, należy wprowadzić w nich pewne udoskonalenia, aby odzwierciedlić zmiany gospodarcze. Ponadto przy ocenie wpływu pomocy regionalnej Komisja może wziąć pod uwagę takie dokumenty, jak: „Europejski Zielony Ład”⁹, „Nowa strategia przemysłowa dla Europy”¹⁰ oraz „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy”¹¹, co wymaga wprowadzenia pewnych zmian we wspomnianych przepisach. W tym kontekście obecnie poddaje się rewizji także inne zasady pomocy państwa, a Komisja zwraca szczególną uwagę na zakres każdego zbioru wytycznych

⁴ Dodatki regionalne do pomocy przyznawanej w takich celach nie są zatem uważane za pomoc regionalną.

⁵ Państwa członkowskie mogą określić te obszary w mapie pomocy regionalnej, kierując się warunkami podanymi w sekcji 7.

⁶ Zob. wyrok z dnia 17 września 1980 r., Philip Morris Holland BV/Komisja Wspólnot Europejskich, sprawa 730/79, EU:C:1980:209, pkt 17, oraz wyrok z dnia 14 stycznia 1997 r., Hiszpania/Komisja, C-169/95, EU:C:1997:10, pkt 20.

⁷ Zob. wyrok z dnia 12 grudnia 1996 r., AIUFFASS i AKT/Komisja, T-380/94, EU:T:1996:195, pkt 54.

⁸ Zob. dokument roboczy służb Komisji dotyczący wyników oceny adekwatności z dnia 30 października 2020 r. – SWD(2020) 257 final.

⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 11 grudnia 2019 r. – COM(2019) 640 final.

¹⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 10 marca 2020 r. – COM(2020) 102 final.

¹¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 19 lutego 2020 r. – COM(2020) 67 final.

tematycznych oraz na możliwości ewentualnego łączenia różnych rodzajów pomocy na tę samą inwestycję. Z tego względu wsparcie na inwestycje początkowe na rzecz nowych przyjaznych dla środowiska technologii, które przyczyniają się do dekarbonizacji procesów produkcji w przemyśle, w tym w sektorach energochłonnych, takich jak sektor żelaza i stali, można oceniać, w zależności od dokładnych cech takiego wsparcia, w szczególności na podstawie zasad pomocy państwa w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji lub zasad pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią. Pomoc regionalną można także łączyć z innymi rodzajami pomocy. Na przykład w przypadku tego samego projektu inwestycyjnego istnieje możliwość połączenia pomocy regionalnej ze wsparciem na podstawie zasad pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią, jeżeli dany projekt inwestycyjny wspomaga rozwój obszaru objętego pomocą, a jednocześnie na tyle podnosi poziom ochrony środowiska, że inwestycja lub jej część kwalifikuje się do objęcia wsparciem na podstawie obydwu zbiorów zasad tematycznych, a zgodność z przepisami zawartymi w tych dwóch zbiorach zasad jest zapewniona. W ten sposób państwa członkowskie mogą zachęcać do osiągnięcia obu celów w optymalny sposób, unikając przy tym nadmiernej rekompensaty. W niniejszych wytycznych Komisja zawarła również przepisy szczegółowe, aby ułatwić udzielanie wsparcia w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) zgodnie z zasadami spójności. FST jest jednym z filarów mechanizmu sprawiedliwej transformacji, który ma być wdrażany w ramach polityki spójności¹² i ma przyczyniać się do łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych konsekwencji, które mogą towarzyszyć realizacji ambitnego celu, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej Unii do 2050 r. Celem FST jest łagodzenie negatywnych skutków transformacji klimatycznej poprzez wspieranie najbardziej nimi dotkniętych terytoriów i pracowników oraz promowanie wyważonej transformacji społeczno-gospodarczej.

8. W odpowiedzi na zakłócenia gospodarcze wywołane pandemią COVID-19 Komisja ustanowiła ukierunkowane instrumenty, takie jak tymczasowe ramy środków pomocy państwa¹³. Skutki pandemii na niektórych obszarach mogą być bardziej długotrwałe niż na innych. Obecnie jest zbyt wcześnie, aby przewidzieć średnio- i długoterminowe skutki pandemii oraz aby wskazać obszary, które będą nią szczególnie silnie dotknięte. Komisja planuje zatem przeprowadzenie w 2023 r. przeglądu śródkresowego map pomocy regionalnej, w którym uwzględni najnowsze dostępne dane statystyczne.

2. ZAKRES I DEFINICJE

2.1. Zakres pomocy regionalnej

9. Warunki zgodności określone w niniejszych wytycznych mają zastosowanie zarówno do podlegających zgłoszeniu programów pomocy regionalnej, jak i do podlegającej zgłoszeniu pomocy indywidualnej.

¹² Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji – COM(2020) 22 final.

¹³ Dz.U. C 91I z 20.3.2020, s. 1.

10. Niniejsze wytyczne nie obejmują pomocy państwa przyznawanej sektorowi żelaza i stali¹⁴, sektorowi węgla brunatnego¹⁵ i sektorowi węglowemu¹⁶.
11. Komisja stosuje zasady określone w niniejszych wytycznych do pomocy regionalnej we wszystkich pozostałych sektorach działalności gospodarczej z wyjątkiem sektorów podlegających szczególnym zasadom pomocy państwa, w szczególności sektora rybołówstwa i akwakultury¹⁷, sektora rolnictwa¹⁸, sektora transportu¹⁹, sektora sieci szerokopasmowych²⁰ i sektora energetycznego²¹, z wyłączeniem przypadków, gdy pomoc państwa przyznaje się w tych sektorach w ramach programu horyzontalnej regionalnej pomocy operacyjnej.
12. Komisja będzie stosować zasady określone w niniejszych wytycznych w odniesieniu do przetwarzania produktów rolnych na produkty nierolne i do wprowadzenia ich do obrotu oraz do środków pomocy wspierających działania, których nie obejmuje zakres art. 42 Traktatu, ale które są albo współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)²², albo przyznawane jako dodatkowe finansowanie krajowe takich współfinansowanych środków, o ile przepisy sektorowe nie stanowią inaczej.
13. Ograniczenia regionalne pod względem inwestycji lub utrzymania działalności gospodarczej na obszarach objętych pomocą mają zwykle większy wpływ na kondycję małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) niż dużych przedsiębiorstw. Po pierwsze, duże przedsiębiorstwa mogą łatwiej uzyskać kapitał i pożyczki na rynkach światowych i nie stykają się w tak dużym stopniu z koniecznością korzystania z bardziej ograniczonej oferty usług finansowych na obszarach objętych pomocą. Po

¹⁴ Zgodnie z definicją zawartą w załączniku VI.

¹⁵ „Węgiel brunatny” obejmuje nisko uwęglony węgiel „C” lub ortolignit i nisko uwęglony węgiel „B” lub metalignit w rozumieniu międzynarodowej klasyfikacji ustanowionej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ.

¹⁶ „Węgiel” oznacza wysokiej, średniej i niskiej klasy węgiel kategorii A i B w rozumieniu międzynarodowej klasyfikacji ustanowionej przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i sprecyzowanej w decyzji Rady z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24).

¹⁷ Objęty rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniającym rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

¹⁸ Pomoc państwa na rzecz produkcji podstawowej, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu oraz na rzecz leśnictwa podlega zasadom określonym w wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnictwa (Dz.U. C 204 z 1.7.2014, s. 1).

¹⁹ Transport oznacza transport pasażerski powietrzny, morski, drogowy, kolejowy i wodny śródlądowy albo towarowy transport zarobkowy. Infrastruktura transportowa objęta szczególnymi wytycznymi, np. porty lotnicze, jest również wyłączona z niniejszych wytycznych (zob. komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz portów lotniczych i przedsiębiorstw lotniczych, Dz.U. C 99 z 4.4.2014, s. 3).

²⁰ Wytyczne UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych (Dz.U. C 25 z 26.1.2013, s. 1).

²¹ Komisja będzie oceniać zgodność pomocy państwa na rzecz sektora energetycznego na podstawie Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 (Dz.U. C 200 z 28.6.2014, s. 1).

²² Objęte rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Dz.U. L 347 z 20.12.2013.

drugie, inwestycje dokonywane przez duże przedsiębiorstwa mogą prowadzić do korzyści skali, które redukują koszty początkowe specyficzne dla danej lokalizacji i pod wieloma względami nie są związane z obszarem, w którym dokonywana jest inwestycja. Po trzecie, duże przedsiębiorstwa planujące inwestycje zwykle dysponują znaczną siłą przetargową wobec władz, co może prowadzić do przyznania pomocy bez należytego uzasadnienia. Ponadto istnieje prawdopodobieństwo, że duże przedsiębiorstwa są liczącymi się uczestnikami danego rynku, wskutek czego inwestycja, na którą przyznano pomoc, może zakłócić konkurencję i wymianę handlową na rynku wewnętrznym.

14. Pomoc regionalna na rzecz dużych przedsiębiorstw przeznaczona na ich inwestycje prawdopodobnie nie wywoła efektu zachęty, nie może więc, co do zasady, zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, chyba że jest to pomoc przyznana na inwestycję początkową, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą na tych obszarach „c” zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszych wytycznych. Na terytoriach najbardziej dotkniętych transformacją klimatyczną korzyści strukturalne, jakie są dostępne dla dużych przedsiębiorstw, mogą jednak nie wystarczyć do osiągnięcia takiego poziomu inwestycji, jaki byłby niezbędny do zapewnienia wyważonej transformacji społeczno-gospodarczej oraz dostatecznych możliwości zatrudnienia, które pozwolą zrekompensować utratę miejsc pracy wynikającą z zaprzestania działalności gospodarczej z powodu transformacji. W związku z tym, na zasadzie odstępstwa²³ od zdania pierwszego niniejszego punktu, pomoc regionalną dla dużych przedsiębiorstw także można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszych wytycznych, jeżeli została ona udzielona z przeznaczeniem na dywersyfikację produkcji zakładu na produkty dotąd niewytwarzane przez ten zakład lub z przeznaczeniem na zasadniczą zmianę całościowego procesu produkcji produktu lub produktów, których dotyczy inwestycja w ten zakład, pod warunkiem że (1) pomoc dotyczy inwestycji początkowej na terytorium wybranym do objęcia wsparciem współfinansowanym z FST, znajdującym się na obszarze „c” o PKB na mieszkańca niższym niż 100 % średniej dla UE-27; (2) inwestycja oraz beneficjent są uwzględnieni w terytorialnym planie sprawiedliwej transformacji²⁴ danego państwa członkowskiego zatwierdzonym przez Komisję; oraz że (3) pomoc państwa na inwestycję jest objęta FST w maksymalnym dopuszczalnym zakresie.
15. Pomoc regionalna mająca na celu ograniczenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa stanowi pomoc operacyjną. Pomoc operacyjną można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym tylko wówczas, gdy można wykazać, że jest ona konieczna do rozwoju danego obszaru, na przykład jeżeli jej celem jest ograniczenie pewnych specyficznych trudności napotykanych przez MŚP na obszarach znajdujących się w najbardziej niekorzystnym położeniu (zgodnie z art. 107 ust. 3

²³ Niniejsze odstępstwo będzie miało zastosowanie tylko wówczas, gdy w następstwie wniosku Komisji, o którym mowa w przypisie 12, przyjęte zostanie rozporządzenie; odstępstwo ma charakter tymczasowy i obowiązuje przez okres obowiązywania FST.

²⁴ W terytorialnym planie sprawiedliwej transformacji należy wykazać, że inwestycje w te przedsiębiorstwa są niezbędne, aby zrekompensować utratę miejsc pracy w wyniku transformacji, której to utraty nie można zrekompensować przez tworzenie miejsc pracy w MŚP.

lit. a) Traktatu), jeżeli pomoc ta rekompensuje dodatkowe koszty ponoszone w ramach prowadzenia działalności gospodarczej w regionach najbardziej oddalonych albo jeżeli zapobiega wyludnianiu lub ogranicza wyludnienie na obszarach słabo i bardzo słabo zaludnionych.

16. Niniejsze wytyczne nie obejmują pomocy operacyjnej przyznawanej przedsiębiorstwom, których główna działalność wchodzi w zakres sekcji K „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” w statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2²⁵, lub przedsiębiorstwom, które prowadzą działalność w ramach grupy przedsiębiorstw i których główna działalność wchodzi w zakres klas 70.10 „Działalność firm centralnych (head office)” lub 70.22 „Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, pozostałe” NACE Rev. 2.
17. Pomocy regionalnej nie można również przyznawać przedsiębiorstwom znajdującym się w trudnej sytuacji zgodnie z definicją do celów niniejszych wytycznych zawartą w Wytycznych dotyczących pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji²⁶.
18. Przy ocenie pomocy regionalnej przyznanej przedsiębiorstwu, którego dotyczy nieuregulowany nakaz odzyskania środków wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym, Komisja uwzględni kwotę pomocy nadal pozostającą do odzyskania²⁷.

2.2. Definicje

19. Do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:
 - 1) „obszary »a«” oznaczają obszary określone w mapie pomocy regionalnej zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, a „obszary »c«” oznaczają obszary określone w mapie pomocy regionalnej zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu;
 - 2) „pomoc *ad hoc*” oznacza pomoc przyznawaną poza programem pomocy;
 - 3) „dostosowana kwota pomocy” oznacza maksymalną dopuszczalną kwotę pomocy na duże projekty inwestycyjne, obliczaną według następującego wzoru:
 - 3.1. dostosowana kwota pomocy = $R \times (A + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$
 - 3.2. gdzie: R to maksymalna intensywność pomocy obowiązująca na danym obszarze, z wyłączeniem zwiększonej intensywności pomocy dla MŚP; A to część kosztów kwalifikowalnych wynosząca 50 mln EUR, B to część kosztów kwalifikowalnych między 50 mln EUR a 100 mln EUR, a C to część kosztów kwalifikowalnych powyżej 100 mln EUR;

²⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1893/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2 i zmieniające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3037/90 oraz niektóre rozporządzenia WE w sprawie określonych dziedzin statystycznych (Dz.U. L 393 z 30.12.2006, s. 1).

²⁶ Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji, Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1. Jak wyjaśniono w pkt 23 tych wytycznych, ponieważ samo dalsze istnienie przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji jest niepewne, takiego przedsiębiorstwa nie może uznać za odpowiednie narzędzie służące celom polityki publicznej aż do czasu zapewnienia jego rentowności.

²⁷ Zob. wyrok z dnia 13 września 1995 r., TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/Komisja Wspólnot Europejskich, sprawy połączone T-244/93 oraz T-486/93, EU:T:1995:160, pkt 56.

- 4) „intensywność pomocy” oznacza ekwiwalent dotacji brutto wyrażony jako odsetek kosztów kwalifikowalnych;
- 5) „obszar objęty pomocą” oznacza obszar „a” albo obszar „c”;
- 6) „zakończenie inwestycji” oznacza moment, w którym organy krajowe uznają inwestycję za zakończoną lub w którym upływają trzy lata od rozpoczęcia prac, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej;
- 7) „data przyznania pomocy” oznacza dzień, w którym beneficjent pomocy uzyskał prawo do otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;
- 8) „UE-27” oznacza wszystkie 27 państw członkowskich (z wyłączeniem Irlandii Północnej);
- 9) „plan oceny” oznacza dokument obejmujący co najmniej jeden program pomocy i zawierający przynajmniej następujące minimalne elementy: cele, które będą podlegały ocenie; pytania służące ocenie, wskaźniki rezultatu, przewidywaną metodę przeprowadzania oceny, wymogi w zakresie gromadzenia danych, proponowany harmonogram oceny, w tym termin przedłożenia okresowego i końcowego sprawozdania z oceny, opis niezależnego podmiotu przeprowadzającego ocenę lub opis kryteriów wyboru takiego podmiotu oraz procedury zapewniające publiczne udostępnienie oceny;
- 10) „ekwiwalent dotacji brutto” oznacza zdyskontowaną kwotę pomocy równoważną temu, ile by ona wyniosła, gdyby została udzielona beneficjentowi pomocy w formie dotacji, przed potrąceniem podatku lub innych opłat, obliczoną na dzień przyznania pomocy lub w momencie zgłoszenia pomocy Komisji, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpiło wcześniej, na podstawie referencyjnej stopy procentowej obowiązującej w tym dniu;
- 11) „program horyzontalnej regionalnej pomocy operacyjnej” oznacza działanie, na podstawie którego, bez dalszych środków wdrażających, można udzielić indywidualnej pomocy operacyjnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w akcie w sposób ogólny i abstrakcyjny. Do celów niniejszej definicji sektorowy program pomocy nie może zostać uznany za program horyzontalnej regionalnej pomocy operacyjnej;
- 12) „pomoc indywidualna” oznacza pomoc *ad hoc* lub pomoc przyznaną beneficjentom indywidualnym na podstawie programu pomocy;
- 13) „inwestycja początkowa” oznacza:
 - a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z co najmniej jednym z poniższych:
 - utworzeniem nowego zakładu,
 - zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu,

- dywersyfikacją produkcji zakładu na produkty²⁸ dotąd niewytwarzane przez ten zakład; lub
 - zasadniczą zmianą całościowego procesu produkcji produktu lub produktów, których dotyczy inwestycja w ten zakład; lub
- b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałyby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił. Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie stanowi inwestycji początkowej.
- Inwestycje odtworzeniowe nie stanowią zatem inwestycji początkowej;
- 14) „inwestycja początkowa, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą” oznacza:
- a) inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z co najmniej jednym z poniższych:
 - utworzeniem nowego zakładu, lub
 - dywersyfikacją działalności zakładu, pod warunkiem że nowa działalność nie jest taka sama jak działalność poprzednio prowadzona w danym zakładzie ani podobna do takiej działalności; lub
 - b) nabycie aktywów należących do zakładu, który został zamknięty lub zostałyby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił, pod warunkiem że nowa działalność, która ma być prowadzona z wykorzystaniem nabytych aktywów, nie jest taka sama jak działalność prowadzona w zakładzie przed nabyciem ani podobna do takiej działalności. Samo nabycie akcji lub udziałów przedsiębiorstwa nie stanowi inwestycji początkowej, która zapoczątkowuje nową działalność gospodarczą;
- 15) „wartości niematerialne i prawne” oznaczają aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak uprawnienia wynikające z patentu, licencji, know-how lub inna własność intelektualna;
- 16) „tworzenie miejsc pracy” oznacza wzrost netto liczby pracowników w danym zakładzie w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy; od liczby utworzonych miejsc pracy należy odjąć liczbę miejsc pracy zlikwidowanych w tym samym okresie, wyrażonych w rocznych jednostkach roboczych;
- 17) „duże przedsiębiorstwa” oznaczają przedsiębiorstwa, które nie spełniają warunków pozwalających na zakwalifikowanie ich jako MŚP zgodnie z pkt 28;
- 18) „duży projekt inwestycyjny” oznacza inwestycję początkową, której koszty kwalifikowalne przekraczają 50 mln EUR;
- 19) „maksymalna intensywność pomocy” oznacza intensywność pomocy odzwierciedloną w mapach pomocy regionalnej, określoną w podsekcji 7.4, w tym zwiększoną intensywność pomocy dla MŚP;

²⁸ W kontekście niniejszych wytycznych pojęcie produktu obejmuje również usługi.

- 20) „liczba pracowników” oznacza liczbę rocznych jednostek roboczych, tj. liczbę pracowników zatrudnionych na pełnym etacie w ciągu jednego roku; pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze godzin oraz zatrudnionych do pracy sezonowej uwzględnia się w ułamkach rocznych jednostek roboczych;
- 21) „regiony najbardziej oddalone” to regiony, o których mowa w art. 349 Traktatu²⁹;
- 22) „pomoc operacyjna” oznacza pomoc mającą na celu zmniejszenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa, w tym takich kategorii kosztów, jak koszty zatrudnienia, materiałów, usług obcych, komunikacji, energii, konserwacji, czynszu i administracji, ale z wyłączeniem kosztów amortyzacji i kosztów finansowania, jeśli były one uwzględnione w ramach kosztów kwalifikowanych przy przyznawaniu regionalnej pomocy inwestycyjnej;
- 23) „mapa pomocy regionalnej” oznacza listę obszarów określonych przez państwo członkowskie zgodnie z warunkami przedstawionymi w niniejszych wytycznych i zatwierdzonych przez Komisję;
- 24) „przeniesienie” oznacza przeniesienie tej samej lub podobnej działalności lub jej części z zakładu na terenie jednej umawiającej się strony Porozumienia EOG (zakład pierwotny) do zakładu, w którym dokonuje się inwestycji objętej pomocą i który znajduje się na terenie innej umawiającej się strony Porozumienia EOG (zakład objęty pomocą). Przeniesienie występuje wówczas, gdy produkt w zakładzie pierwotnym i zakładzie objętym pomocą służy przynajmniej częściowo do tych samych celów oraz zaspokaja wymagania lub potrzeby tej samej kategorii klientów, a w jednym z pierwotnych zakładów beneficjenta pomocy w EOG nastąpiła likwidacja miejsc pracy związanych z taką samą lub podobną działalnością;
- 25) „taka sama lub podobna działalność” oznacza działalność w tej samej klasie (czterocyfrowy kod numeryczny) w statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev. 2;
- 26) „sektorowy program pomocy” oznacza program obejmujący działalność wchodzącą w zakres mniej niż pięciu klas (czterocyfrowy kod numeryczny) w statystycznej klasyfikacji NACE Rev. 2;
- 27) „jednostkowy projekt inwestycyjny” oznacza każdą inwestycję początkową związaną z taką samą lub podobną działalnością rozpoczętą przez beneficjenta pomocy na poziomie grupy w ciągu trzech lat od dnia rozpoczęcia prac nad inną inwestycją objętą pomocą w tym samym regionie NUTS 3³⁰;

²⁹ Obecnie są to: Gwadelupa, Gujana Francuska, Martynika, Majotta, Réunion, Saint-Martin, Azory, Madera oraz Wyspy Kanaryjskie (Dz.U. C 202 z 7.6.2016, s. 195.). Saint-Martin nie zostało uwzględnione w klasyfikacji NUTS na 2021 r.

³⁰ Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) zmienione rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2019/1755 z dnia 8 sierpnia 2019 r. (Dz.U. L 270 z 24.10.2019). Dane wykorzystane w niniejszych wytycznych opierają się na nomenklaturze NUTS 2021.

- 28) „MŚP” oznacza przedsiębiorstwa, które spełniają warunki określone w zaleceniu Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw³¹;
- 29) „rozpoczęcie prac” oznacza rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw. Zakupu gruntów oraz prac przygotowawczych, takich jak uzyskiwanie zezwoleń i wykonywanie wstępnych studiów wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie prac. W odniesieniu do przejęć „rozpoczęcie prac” oznacza datę nabycia aktywów bezpośrednio związanych z nabytym zakładem;
- 30) „obszary słabo zaludnione” oznaczają obszary określone przez dane państwo członkowskie zgodnie z pkt 169;
- 31) „rzeczowe aktywa trwałe” oznaczają aktywa w postaci gruntów, budynków i instalacji, maszyn i urządzeń;
- 32) „obszary bardzo słabo zaludnione” oznaczają regiony NUTS 2 o gęstości zaludnienia mniejszej niż ośmiu mieszkańców na km² lub części regionów NUTS 2 określone przez dane państwo członkowskie zgodnie z pkt 169;
- 33) „koszty wynagrodzenia” oznaczają całkowite koszty, jakie beneficjent pomocy faktycznie ponosi z tytułu przedmiotowego zatrudnienia, na które składają się wynagrodzenie brutto przed opodatkowaniem oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne i koszty opieki nad dziećmi i nad rodzicami w pewnym określonym przedziale czasu.

3. POMOC REGIONALNA PODLEGAJĄCA ZGŁOSZENIU

20. Państwa członkowskie są zasadniczo zobowiązane do zgłaszania pomocy regionalnej na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu, z wyjątkiem środków spełniających warunki określone w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych przyjętym przez Komisję na podstawie art. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1588³².
21. Komisja stosuje niniejsze wytyczne do podlegających zgłoszeniu programów pomocy regionalnej oraz do podlegającej zgłoszeniu indywidualnej pomocy regionalnej.
22. Pomoc indywidualna przyznawana w ramach zgłoszonego programu nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli pomoc ze wszystkich źródeł przekracza próg pomocy indywidualnej powodujący obowiązek zgłoszenia określony w ogólnym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych³³ w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej.

³¹ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

³² Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1588 z dnia 13 lipca 2015 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 1).

³³ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1).

23. Pomoc indywidualna przyznawana w ramach zgłoszonego programu także nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu, chyba że beneficjent:
- a) potwierdził, że w ciągu 2 lat poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie pomocy nie dokonał przeniesienia do zakładu, w którym ma zostać dokonana inwestycja początkowa objęta pomocą, oraz
 - b) zobowiązał się nie dokonywać takiego przeniesienia w okresie do dwóch lat po zakończeniu inwestycji początkowej.

4. KOSZTY KWALIFIKOWALNE

4.1. Pomoc inwestycyjna

24. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
- 1) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne; lub
 - 2) szacunkowe koszty wynagrodzenia wynikające z utworzenia miejsc pracy w następstwie inwestycji początkowej, obliczone za dwa lata; lub
 - 3) połączenie części kosztów, o których mowa w ppkt 1) i 2), które nie przekracza jednak kwoty kosztów, o których mowa w ppkt 1) lub 2), w zależności od tego, która z tych kwot jest wyższa.
25. Jeżeli koszty kwalifikowalne ustala się na podstawie kosztów inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne, za kwalifikowalne uznaje się wyłącznie koszty związane z rzeczowymi aktywami trwałymi i wartościami niematerialnymi i prawnymi stanowiące część inwestycji początkowej w zakład beneficjenta pomocy położony na danym obszarze objętym pomocą.
26. Na zasadzie odstępstwa od warunku określonego w pkt 25 aktywa w postaci oprzyrządowania dla dostawców³⁴ można zaliczyć do kosztów kwalifikowalnych przedsiębiorstwa, które je nabyło (lub wytworzyło), jeżeli są one wykorzystywane przez cały minimalny okres utrzymania wynoszący pięć lat w przypadku dużych przedsiębiorstw i trzy lata w przypadku MŚP do celów procesów przetwarzania lub montażu realizowanych przez beneficjenta pomocy, bezpośrednio związanych z procesem produkcji w oparciu o objętą pomocą inwestycję początkową beneficjenta pomocy. Odstępstwo to ma zastosowanie, pod warunkiem że zakład dostawcy znajduje się na obszarze objętym pomocą, sam dostawca nie otrzymuje regionalnej pomocy inwestycyjnej ani pomocy inwestycyjnej dla MŚP na podstawie

³⁴ Oprzyrządowanie dla dostawców oznacza nabywanie (lub samodzielną produkcję) przez przedsiębiorstwo (na poziomie grupy) maszyn, narzędzi lub urządzeń oraz związanego z nimi oprogramowania, które są nabywane (lub produkowane) nie do użytku w jednym z jego zakładów (na poziomie grupy), ale udostępniane wybranym dostawcom do produkcji produktów, które mają być wytwarzane w zakładzie dostawcy i które będą służyć jako produkty pośrednie w procesie produkcji przedsiębiorstwa. Aktywa w postaci oprzyrządowania dla dostawców pozostają własnością przedsiębiorstwa nabywającego, ale są udostępniane dostawcy do zadań i na warunkach określonych w zamówieniu na dostawy lub podobnej umowie. Są one powiązane ze ściśle określonymi procesami przetwarzania lub montażu w jednym zakładzie lub kilku zakładach przedsiębiorstwa (na poziomie grupy) i może być konieczne zwrócenie ich właścicielowi po zakończeniu realizacji zamówienia lub wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy ramowej.

art. 17 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych w odniesieniu do danych aktywów, a intensywność pomocy nie przekracza odpowiedniej maksymalnej intensywności pomocy mającej zastosowanie do lokalizacji zakładu dostawcy. Wszelkie dostosowania intensywności pomocy w przypadku dużych projektów inwestycyjnych mają zastosowanie również do pomocy obliczonej w odniesieniu do kosztów aktywów w postaci oprzyrządowania dla dostawców, które uznaje się za część całkowitych kosztów inwestycji początkowej.

4.1.1. Koszty kwalifikowalne obliczane na podstawie kosztów inwestycji

27. Nabywane aktywa muszą być nowe, z wyjątkiem aktywów nabywanych przez MŚP lub w przypadku nabycia zakładu³⁵.
28. W przypadku MŚP związane z inwestycją koszty przeprowadzenia badań przygotowawczych czy usług konsultingowych również mogą zostać uznane za kwalifikowalne do wysokości 50 %.
29. W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.
30. W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200 % wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.
31. Koszty związane z dzierżawą rzeczowych aktywów trwałych można uwzględnić na następujących warunkach:
 - 1) dzierżawa/najem gruntów i budynków musi trwać przez okres co najmniej pięciu lat od przewidywanego terminu zakończenia inwestycji w przypadku dużych przedsiębiorstw lub trzech lat w przypadku MŚP;
 - 2) dzierżawa/najem instalacji lub maszyn musi mieć formę leasingu finansowego i obejmować obowiązek zakupu aktywów przez beneficjenta pomocy po wygaśnięciu umowy.
32. W przypadku inwestycji początkowej, o której mowa w pkt 19 ppkt 13 lit. b) lub pkt 19 ppkt 14 lit. b), z reguły należy uwzględniać tylko koszty zakupu aktywów od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą. Jednak w przypadku gdy członek rodziny pierwotnego właściciela lub pracownik przejmuje małe przedsiębiorstwo, warunek nakazujący nabycie aktywów od osób trzecich niezwiązanych z nabywcą nie ma zastosowania. Transakcja musi zostać przeprowadzona na warunkach rynkowych. Jeżeli przejęciu aktywów zakładu towarzyszy dodatkowa inwestycja kwalifikująca się do pomocy regionalnej, koszty kwalifikowalne tej dodatkowej inwestycji należy dodać do kosztów nabycia aktywów zakładu.
33. W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50 % całkowitych kwalifikowalnych kosztów

³⁵ Zgodnie z definicją w pkt 19 ppkt 13 i 14.

inwestycji początkowej. W przypadku MŚP kwalifikuje się 100 % kosztów wartości niematerialnych i prawnych.

34. Wartości niematerialne i prawne, które można uwzględnić w obliczeniach związanych z kosztami inwestycji, muszą pozostać związane z danym obszarem i nie mogą być przenoszone do innych obszarów. W tym celu wartości niematerialne i prawne muszą spełniać następujące warunki:
- 1) są wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc;
 - 2) podlegają amortyzacji;
 - 3) nabywane są na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z nabywcą;
 - 4) muszą być włączone do aktywów przedsiębiorstwa otrzymującego pomoc i muszą pozostać związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez co najmniej pięć lat (trzy lata w przypadku MŚP).

4.1.2. Koszty kwalifikowalne obliczane na podstawie kosztów wynagrodzenia

35. Pomoc regionalna może być obliczana także w odniesieniu do szacunkowych kosztów wynagrodzenia wynikających z tworzenia nowych miejsc pracy dzięki inwestycji początkowej. Pomoc może rekompensować tylko koszty wynagrodzenia związane z tworzeniem miejsc pracy, obliczane za dwa lata, a wynikająca z tego intensywność pomocy nie może przekraczać maksymalnej obowiązującej intensywności pomocy na danym obszarze.
36. Jeżeli koszty kwalifikowalne oblicza się w odniesieniu do szacunkowych kosztów wynagrodzenia, o których mowa w pkt 35, muszą być spełnione następujące warunki:
- 1) projekt inwestycyjny musi prowadzić do tworzenia miejsc pracy;
 - 2) każde stanowisko musi zostać obsadzone w ciągu trzech lat od zakończenia inwestycji;
 - 3) każde miejsce pracy utworzone dzięki inwestycji musi być utrzymane na danym obszarze przez okres co najmniej pięciu lat od dnia pierwszego obsadzenia stanowiska lub trzech lat w przypadku MŚP.

4.2. Pomoc operacyjna

37. W przypadku programów pomocy operacyjnej koszty kwalifikowalne muszą zostać określone z góry; należy również zapewnić możliwość ich pełnego powiązania z problemami, którym pomoc ma zaradzić, zgodnie z tym, co wykazało państwo członkowskie.
38. W regionach najbardziej oddalonych programy pomocy operacyjnej mogą zrekompensować dodatkowe koszty operacyjne ponoszone w tych regionach i będące bezpośrednim skutkiem co najmniej jednego z trwałych ograniczeń, o których mowa w art. 349 Traktatu. Te dodatkowe koszty muszą być obliczane i porównywane z kosztami ponoszonymi przez podobne przedsiębiorstwa działające w innych regionach danego państwa członkowskiego.

5. OCENA ZGODNOŚCI POMOCY REGIONALNEJ Z RYNKIEM WEWNĘTRZNYM

39. Komisja uznaje środek pomocy regionalnej za zgodny z art. 107 ust. 3 Traktatu wyłącznie wówczas, gdy pomoc ta przyczynia się do rozwoju regionalnego i spójności. Celem musi być albo promowanie rozwoju gospodarczego obszarów „a”, albo ułatwianie rozwoju obszarów „c” (sekcja 5.1), a ponadto dany środek musi spełniać każde z poniższych kryteriów:
- 1) efekt zachęty: pomoc musi zmienić zachowanie przedmiotowych przedsiębiorstw w taki sposób, że angażują się one w dodatkową działalność, której nie podjęłyby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłyby w ograniczonym lub innym zakresie lub miejscu; (sekcja 5.2)
 - 2) potrzeba interwencji państwa: środek pomocy państwa musi być ukierunkowany na sytuację, w której pomoc może spowodować istotną poprawę, jaka nie może nastąpić w wyniku działania rynku, np. poprzez usunięcie niedoskonałości rynku lub rozwiązanie problemu związanego ze sprawiedliwością lub spójnością; (sekcja 5.3)
 - 3) odpowiedniość środka pomocy: proponowany środek pomocy musi być właściwym instrumentem polityki do osiągnięcia jego celu; (sekcja 5.4)
 - 4) proporcjonalność pomocy (pomoc ograniczona do minimum): kwota pomocy musi być ograniczona do minimum niezbędnego do pobudzenia dodatkowych inwestycji lub zainicjowania działalności na danym obszarze; (sekcja 5.5)
 - 5) uniknięcie nadmiernych negatywnych skutków dla konkurencji i wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi: nad negatywnymi skutkami pomocy dla konkurencji i wymiany handlowej muszą przeważać skutki pozytywne; (sekcja 5.6)
 - 6) przejrzystość pomocy: państwom członkowskim, Komisji, podmiotom gospodarczym oraz opinii publicznej należy zapewnić łatwy dostęp do wszystkich stosownych aktów i informacji na temat przyznawanej pomocy (sekcja 5.7).
40. Ogólny bilans niektórych kategorii programów może również zostać objęty wymogiem przeprowadzenia oceny *ex post*, o której mowa w sekcji 6. W takich przypadkach Komisja może ograniczyć czas trwania takich programów (zazwyczaj do czterech lat lub mniej) z możliwością ponownego zgłoszenia ich przedłużenia w późniejszym terminie.
41. Jeżeli środek pomocy państwa, warunki z nim związane (w tym model finansowania środka, kiedy stanowi on nieodłączny element środka pomocy państwa) lub finansowana działalność wiążą się nierozdzielnie z naruszeniem odpowiedniego przepisu prawa Unii, pomoc nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym³⁶.

³⁶ Zob. wyroki Trybunału z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 78, i z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne, C-333/07, EU:C:2008:764, pkt 94–116.

5.1. Wkład w rozwój regionalny i spójność terytorialną

42. Podstawowym celem pomocy regionalnej jest rozwój gospodarczy obszarów UE znajdujących się w niekorzystnym położeniu. Poprzez promowanie i ułatwianie zrównoważonego rozwoju obszarów objętych pomocą pomoc przyczynia się do realizacji celów polityki spójności terytorialnej UE, która służy poprawie spójności gospodarczej i społecznej dzięki zmniejszaniu różnic w poziomie rozwoju poszczególnych obszarów.

5.1.1. Programy pomocy inwestycyjnej

43. Programy pomocy regionalnej powinny stanowić integralną część strategii rozwoju regionalnego o jasno zdefiniowanych celach.

44. Państwa członkowskie muszą wykazać, że dany środek jest zgodny ze strategią rozwoju danego obszaru i przyczynia się do jej realizacji. W tym celu państwa członkowskie mogą odnieść się do ocen poprzednich programów pomocy państwa, ocen skutków sporządzonych przez organy przyznające pomoc lub opinii ekspertów. Aby program pomocy przyczyniał się do strategii rozwoju, musi on obejmować metodę, która umożliwia organom przyznającym pomoc ustalanie priorytetów i wybieranie projektów inwestycyjnych, które odpowiadają celom programu (np. wykorzystując formalną metodę punktacji).

45. Programy pomocy regionalnej można wprowadzać na obszarach „a” w celu wspierania inwestycji początkowych dokonywanych przez MŚP lub duże przedsiębiorstwa. Na obszarach „c” można wprowadzać programy w celu wspierania inwestycji początkowych dokonywanych przez MŚP oraz inwestycji początkowych, które zapoczątkowują nową działalność gospodarczą, dokonywanych przez duże przedsiębiorstwa.

46. Przyznając pomoc w ramach programu na indywidualne projekty inwestycyjne, organ przyznający pomoc musi zweryfikować, czy wybrany projekt przyczyni się do osiągnięcia celu programu i tym samym do realizacji strategii rozwoju danego obszaru. W tym celu państwa członkowskie powinny odnieść się do informacji przekazanych przez podmiot ubiegający się o pomoc w formularzu wniosku o pomoc, w którym opisuje się pozytywne skutki inwestycji dla rozwoju danego obszaru³⁷.

47. Aby inwestycja faktycznie i trwale przyczyniała się do rozwoju danego obszaru, inwestycja musi być utrzymana na tym obszarze przez co najmniej pięć lat (trzy lata w przypadku MŚP) po jej zakończeniu³⁸.

48. Aby inwestycja była rentowna, państwo członkowskie musi zapewnić wniesienie przez beneficjenta pomocy wkładu finansowego w wysokości co najmniej 25 %³⁹

³⁷ Zob. załącznik VII.

³⁸ Obowiązek utrzymania inwestycji na danym obszarze przez co najmniej pięć lat (trzy lata w przypadku MŚP) nie wyklucza wymiany instalacji lub urządzeń, które w tym okresie stały się przestarzałe bądź się zepsuły, pod warunkiem że działalność gospodarcza zostanie utrzymana w danym regionie przez minimalny wymagany okres. Nie można jednak przyznawać pomocy regionalnej na wymianę instalacji lub urządzeń.

³⁹ Obowiązku wniesienia 25-procentowego wkładu własnego, o którym mowa w pkt 48, nie stosuje się w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej przyznawanej na inwestycje w regionach najbardziej oddalonych,

kosztów kwalifikowalnych ze środków własnych lub z zewnętrznych źródeł finansowania, w postaci wolnej od wszelkiego wsparcia publicznego⁴⁰.

49. Aby uniknąć sytuacji, w której środki pomocy państwa powodowałyby szkodę dla środowiska, państwa członkowskie są też zobowiązane do zapewnienia zgodności z przepisami UE dotyczącymi ochrony środowiska, w tym w szczególności do zapewnienia przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wymaganej przez prawo oraz uzyskania wszystkich odpowiednich pozwoleń.

5.1.2. Indywidualna pomoc inwestycyjna podlegająca zgłoszeniu

50. Aby wykazać, że indywidualna pomoc inwestycyjna podlegająca zgłoszeniu wnosi wkład w rozwój regionalny, państwa członkowskie mogą wykorzystać szereg wskaźników – takich jak te wyszczególnione poniżej – które mogą być zarówno bezpośrednie (np. utworzone miejsca pracy), jak i pośrednie (np. lokalne innowacje):
- 1) Liczba nowych miejsc pracy utworzonych bezpośrednio dzięki inwestycji jest ważnym wyznacznikiem wkładu w rozwój regionalny oraz spójność terytorialną. Należy również uwzględnić jakość i trwałość utworzonych miejsc pracy oraz wymagany poziom kwalifikacji.
 - 2) Jeszcze więcej nowych miejsc pracy może powstać w ramach lokalnej siatki wykonawców lub podwykonawców, poprawiając integrację inwestycji na danym obszarze oraz zapewniając szerszy zakrojony efekt mnożnikowy. Liczba pośrednio utworzonych miejsc pracy jest więc również wskaźnikiem, który należy brać pod uwagę.
 - 3) Zobowiązanie się beneficjenta pomocy do zainicjowania szeroko zakrojonych działań szkoleniowych mających na celu podnoszenie kwalifikacji (ogólnych i specjalistycznych) podlegającej mu siły roboczej będzie uważane za czynnik wspomagający rozwój regionalny i spójność terytorialną. Nacisk zostanie również położony na zapewnienie staży lub praktyk, zwłaszcza dla ludzi młodych, oraz na szkolenia, które zwiększają wiedzę pracownika oraz jego szanse na znalezienie pracy poza danym przedsiębiorstwem.
 - 4) Zewnętrzny efekt skali lub inne korzyści z perspektywy rozwoju regionalnego mogą być pochodną efektu bliskości (efekt grupowania). Grupowanie przedsiębiorstw działających w tej samej branży pozwala na większą specjalizację poszczególnych zakładów, tym samym przyczyniając się do zwiększenia wydajności. Jednak znaczenie tego wyznacznika wkładu w rozwój regionalny i spójność terytorialną zależy od zaawansowania rozwoju zgrupowania.
 - 5) Inwestycje wnoszą wiedzę technologiczną i mogą przyczynić się do znacznego transferu technologii (transfer wiedzy). Inwestycje dokonywane w sektory o dużym wykorzystaniu technologii w większym stopniu przyczyniają się do transferu

w zakresie, w jakim konieczny jest niższy wkład, aby w pełni uwzględnić maksymalną intensywność pomocy.

⁴⁰ Nie ma to przykładowo miejsca w przypadku pożyczek subsydiowanych, pożyczek ze środków publicznych na kapitał własny lub zaangażowania kapitałowego państwa, które nie spełniają warunków testu prywatnego inwestora, gwarancji państwa zawierających element pomocy, jak również wsparcia ze strony państwa przyznanego w ramach zasady *de minimis*.

technologii na dany obszar. Pod tym względem ważne są również poziom oraz specyfika przekazywania wiedzy.

- 6) Wkład projektu w zdolność obszaru do tworzenia nowych technologii poprzez lokalne innowacje również może być wzięty pod uwagę. W tym kontekście można pozytywnie ocenić współpracę z lokalnymi organizacjami badawczymi i zajmującymi się rozpowszechnianiem wiedzy, takimi jak uniwersytety lub instytuty badawcze.
- 7) Czas trwania inwestycji oraz potencjalne przyszłe inwestycje kontynuacyjne są wyznacznikiem długotrwałego zaangażowania danego przedsiębiorstwa na danym obszarze.
51. Państwa członkowskie mogą wykorzystać plan operacyjny beneficjenta pomocy, który może zawierać informacje o liczbie utworzonych miejsc pracy, należnych wynagrodzeniach (wzrost zamożności gospodarstw domowych jako efekt mnożnikowy), wielkości zakupów od lokalnych producentów oraz obrotach generowanych przez inwestycję i potencjalnie przynoszących korzyści na danym obszarze poprzez dodatkowe wpływy z podatków.
52. W przypadku indywidualnej pomocy inwestycyjnej podlegającej zgłoszeniu stosuje się wymogi określone w pkt 47–49.
53. W przypadku pomocy *ad hoc*⁴¹ państwo członkowskie musi wykazać, że – oprócz spełnienia warunków określonych w pkt 50–52 – projekt jest spójny ze strategią rozwoju danego obszaru i przyczynia się do jej realizacji.

5.1.3. Programy pomocy operacyjnej

54. Programy pomocy operacyjnej wspierają rozwój obszarów objętych pomocą, pod warunkiem że problemy tych obszarów zostały z góry jasno określone. Tego typu problemy związane z przyciągnięciem i utrzymaniem działalności gospodarczej mogą być na tyle poważne lub trwałe, że sama pomoc inwestycyjna nie wystarczy do zapewnienia rozwoju tych obszarów.
55. Aby można było uznać, że pomoc przyczynia się do ograniczenia pewnych szczególnych trudności, przed jakimi stoją MŚP na obszarach „a”, państwa członkowskie muszą wykazać występowanie i skalę tych szczególnych trudności oraz udowodnić, że do ich usunięcia nie wystarczy pomoc inwestycyjna i niezbędny jest program pomocy operacyjnej.
56. Jeżeli chodzi o pomoc operacyjną mającą na celu skompensowanie określonych dodatkowych kosztów w regionach najbardziej oddalonych, rodzaje trwałych ograniczeń, które poważnie szkodzą rozwojowi regionów najbardziej oddalonych, zostały określone w art. 349 Traktatu. Obejmują one oddalenie, wyspiarski charakter, niewielkie rozmiary, trudną topografię i klimat oraz zależność gospodarczą od niewielkiej liczby produktów. Państwa członkowskie muszą określić szczególne dodatkowe koszty związane z ww. trwałymi ograniczeniami, których zrekompensowanie jest celem programu pomocy operacyjnej.

⁴¹ Jeżeli nie podano inaczej, pomoc *ad hoc* podlega takim samym wymogom jak pomoc indywidualna przyznawana na podstawie programu.

57. Jeżeli chodzi o pomoc operacyjną mającą na celu zapobieżenie wyludnieniu lub ograniczenie tego procesu na obszarach słabo lub bardzo słabo zaludnionych, państwo członkowskie musi wykazać, że w przypadku nieprzyznania pomocy operacyjnej istnieje ryzyko wyludnienia.

5.2. Efekt zachęty

5.2.1. Pomoc inwestycyjna

58. Pomoc regionalna może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, tylko jeśli wywołuje efekt zachęty. Uznaje się, iż pomoc państwa wywołuje efekt zachęty wtedy, gdy zmienia zachowanie przedsiębiorstwa w taki sposób, że prowadzi ono dodatkową działalność przyczyniającą się do rozwoju obszaru, której w przypadku nieprzyznania pomocy nie prowadziłyby lub którą prowadziłyby jedynie w ograniczonym lub innym zakresie lub w innym miejscu. Pomoc nie może subsydiować kosztów działalności, którą przedsiębiorstwo i tak by prowadziło i nie może rekompensować zwykłego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.

59. Efekt zachęty może zostać dowiedziony na dwa możliwe sposoby:

- 1) pomoc stanowi zachętę do podjęcia decyzji o zainwestowaniu na danym obszarze, ponieważ bez przyznanej pomocy inwestycja nie byłaby wystarczająco rentowna dla beneficjenta pomocy w dowolnym miejscu w EOG⁴² (*scenariusz 1, decyzja dotycząca inwestycji*),
- 2) pomoc stanowi zachętę do zrealizowania planowanej inwestycji na danym obszarze, a nie gdzie indziej, ponieważ kompensuje ograniczenia i koszty netto inwestycji w lokalizacji na danym obszarze (*scenariusz 2, decyzja dotycząca lokalizacji*).

60. Jeśli pomoc nie zmienia zachowania beneficjenta pomocy poprzez pobudzenie (dodatkowych) inwestycji początkowych na danym obszarze, można przyjąć, że taka inwestycja zostałaby zrealizowana na tym obszarze również bez przyznania pomocy. Taka pomoc nie wywołuje zatem efektu zachęty prowadzącego do osiągnięcia celu, jakim jest przyczynianie się do rozwoju regionalnego i spójności terytorialnej, i na podstawie niniejszych wytycznych nie może zostać zatwierdzona jako zgodna z rynkiem wewnętrznym.

61. Jednak w przypadku pomocy regionalnej przyznanej ze środków w ramach polityki spójności lub ze środków EFRROW na obszarach „a” na inwestycje niezbędne do osiągnięcia standardów określonych prawem UE można uznać, że pomoc ma charakter zachęty, jeśli w przypadku braku pomocy dokonanie inwestycji na danym obszarze nie byłoby wystarczająco korzystne dla beneficjenta pomocy i prowadziłyby do zamknięcia zakładu istniejącego na tym obszarze.

5.2.1.1. Programy pomocy inwestycyjnej

62. Prace w ramach indywidualnego projektu inwestycyjnego mogą rozpocząć się dopiero po złożeniu wniosku o pomoc.

⁴² Tego typu inwestycje mogą stworzyć warunki do dalszych inwestycji, które będą rentowne bez dodatkowej pomocy.

63. Jeżeli prace rozpoczną się przed złożeniem wniosku o pomoc, pomoc przyznana na daną inwestycję nie zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
64. Państwa członkowskie muszą złożyć standardowy formularz wniosku o pomoc zawierający co najmniej wszystkie informacje wymienione w załączniku VII. W formularzu wniosku MŚP i duże przedsiębiorstwa muszą wyjaśnić, jak wyglądałaby sytuacja alternatywna w przypadku nieprzyznania im pomocy, wskazując stosowny scenariusz spośród tych, które opisano powyżej w pkt 59.
65. Ponadto duże przedsiębiorstwa muszą przedstawić dokumenty na poparcie scenariusza alternatywnego opisanego w formularzu wniosku. MŚP są zwolnione z tego obowiązku w odniesieniu do niepodlegającej zgłoszeniu pomocy przyznanej w ramach programu.
66. Organ przyznający pomoc musi skontrolować wiarygodność scenariusza alternatywnego i zweryfikować, czy pomoc regionalna wywołuje wymagany efekt zachęty odpowiadający jednemu ze scenariuszy, o których mowa w pkt 59. Scenariusz alternatywny jest wiarygodny, jeśli opiera się na faktach i odwołuje się do czynników decyzyjnych obowiązujących w momencie podejmowania przez beneficjenta pomocy decyzji o inwestycji.

5.2.1.2. Indywidualna pomoc inwestycyjna podlegająca zgłoszeniu

67. Oprócz spełnienia wymogów przedstawionych w pkt 62–66 w odniesieniu do pomocy indywidualnej podlegającej zgłoszeniu państwa członkowskie muszą dostarczyć jasne dowody na to, że pomoc wpłynęła na decyzję dotyczącą inwestycji lub na wybór lokalizacji⁴³. Muszą też określić, który ze scenariuszy przedstawionych w pkt 59 ma zastosowanie. Aby umożliwić kompleksową ocenę, państwa członkowskie muszą dostarczyć nie tylko informacje dotyczące projektu, lecz również wyczerpujący opis scenariusza alternatywnego, w którym wnioskodawca nie otrzymałby pomocy od żadnego organu publicznego w EOG.
68. W *scenariuszu 1* państwa członkowskie mogą udowodnić istnienie efektu zachęty poprzez przedstawienie dokumentów przedsiębiorstwa wykazujących, że bez pomocy inwestycja nie byłaby wystarczająco rentowna.
69. W *scenariuszu 2* państwa członkowskie mogą udowodnić istnienie efektu zachęty poprzez przedstawienie dokumentów przedsiębiorstwa wykazujących, że przeprowadzono porównanie kosztów i korzyści wynikających z lokalizacji na danym obszarze i na innym(-ych) obszarze(-rach). Komisja weryfikuje, czy takie scenariusze porównawcze są realistyczne.
70. Państwa członkowskie zachęca się, aby opierały się na autentycznych i oficjalnych dokumentach organów przedsiębiorstwa, ocenach ryzyka (w tym ocenach ryzyka związanego z daną lokalizacją), sprawozdaniach finansowych, wewnętrznych planach operacyjnych, opiniach ekspertów oraz innych badaniach powiązanych z projektem inwestycyjnym podlegającym ocenie. Dokumenty te muszą być aktualne w okresie podejmowania decyzji dotyczącej inwestycji lub jej lokalizacji. W wykazaniu występowania efektu zachęty państwu członkowskiemu pomoc mogą

⁴³ Scenariusze alternatywne opisano w pkt 64.

również dokumenty prognozujące popyt, prognozy kosztów, prognozy finansowe, dokumenty przedłożone komitetowi inwestycyjnemu oraz przedstawiające scenariusze inwestycyjne lub dokumenty przedstawione instytucjom finansowym.

71. W tym kontekście i w szczególności w odniesieniu do *scenariusza 1* poziom rentowności można ocenić poprzez wykorzystanie metod stanowiących standardową praktykę w danym sektorze, które mogą obejmować metody oceny wartości bieżącej netto projektu⁴⁴, wewnętrznej stopy zwrotu⁴⁵ lub średniej stopy zwrotu z zainwestowanego kapitału. Rentowność projektu należy porównać z zwykłymi stopami zwrotu stosowanymi przez beneficjenta w innych projektach inwestycyjnych podobnego rodzaju. Jeżeli nie są one dostępne, rentowność projektu należy porównać z kosztem kapitału beneficjenta w ujęciu całościowym lub ze stopami zwrotu zwykle odnotowywanymi w danym sektorze.
72. Jeśli pomoc nie zmienia zachowania beneficjenta pomocy poprzez pobudzenie (dodatkowych) inwestycji na danym obszarze, nie ma ona pozytywnego wpływu na ten obszar. Pomoc nie zostanie zatem uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wydaje się, że ta sama inwestycja zostałaby zrealizowana na danym obszarze nawet bez przyznania pomocy.

5.2.2. *Programy pomocy operacyjnej*

73. W przypadku programów pomocy operacyjnej uznaje się, że pomoc wywołuje efekt zachęty, jeśli jest prawdopodobne, że w przypadku braku pomocy poziom działalności gospodarczej na danym obszarze byłby znacznie ograniczony z uwagi na problemy, które pomoc ma rozwiązać.
74. Komisja uznaje zatem, że pomoc operacyjna stanowi zachętę do podjęcia dodatkowej działalności gospodarczej na danym obszarze, jeśli państwo członkowskie wykazało istnienie i znaczenie takich problemów na tym obszarze (zob. pkt 54–57).

5.3. **Potrzeba interwencji państwa**

75. Aby ocenić, czy pomoc państwa jest niezbędna do osiągnięcia celu, jakim jest przyczynianie się do rozwoju regionalnego i spójności terytorialnej, konieczne jest uprzednie zdiagnozowanie problemu. Pomoc państwa powinna być ukierunkowana na sytuacje, w których może ona spowodować istotną poprawę, jaka nie może nastąpić w wyniku działania rynku. Ma to szczególne znaczenie w kontekście ograniczonych zasobów publicznych.

⁴⁴ Wartość bieżąca netto projektu stanowi różnicę pomiędzy dodatnimi i ujemnymi przepływami środków pieniężnych w okresie istnienia inwestycji, zdyskontowanymi do ich wartości bieżącej (zazwyczaj z wykorzystaniem kosztów kapitału).

⁴⁵ Wewnętrzna stopa zwrotu nie jest oparta o przychody księgowe w danym roku, ale uwzględnia strumień przyszłych przepływów pieniężnych, które inwestor spodziewa się otrzymać przez cały okres istnienia inwestycji. Jest ona definiowana jako stopa dyskontowa, dla której wartość bieżąca netto strumienia przepływów pieniężnych wynosi zero.

76. Środki pomocy państwa mogą, przy spełnieniu pewnych warunków, korygować niedoskonałości rynku i tym samym przyczyniać się do usprawnienia rynków oraz pobudzania konkurencyjności. W sytuacji gdy rynki funkcjonują sprawnie, lecz pod względem sprawiedliwości lub spójności osiągniętych wyników nie uważa się za zadowalające, pomoc państwa może zostać wykorzystana do uzyskania bardziej pożądaných, sprawiedliwych wyników rynkowych.
77. W odniesieniu do pomocy przyznanej na rzecz rozwoju obszarów uwzględnionych w mapie pomocy regionalnej, zgodnie z zasadami określonymi w sekcji 7 niniejszych wytycznych, Komisja uznaje, że na tych obszarach rynek nie pozwala na uzyskanie wyników, które prowadziłyby do osiągnięcia wystarczającego poziomu rozwoju gospodarczego regionu oraz spójności terytorialnej bez ingerencji państwa. W związku z tym pomoc przyznaną na tych obszarach uznaje się za niezbędną.

5.4. Odpowiedniość pomocy regionalnej

78. Środek pomocy musi być właściwym instrumentem polityki do realizacji danego celu politycznego. Środek nie zostanie uznany za zgodny z rynkiem wewnętrznym, jeśli inne, mniej zakłócające instrumenty polityki lub mniej zakłócające rodzaje instrumentów pomocy umożliwiają osiągnięcie takiego samego pozytywnego wkładu w rozwój regionalny i spójność terytorialną.

5.4.1. Odpowiedniość różnych instrumentów polityki

5.4.1.1. Pomoc inwestycyjna

79. Regionalna pomoc inwestycyjna to nie jedyne narzędzie, jakim dysponują państwa członkowskie w celu pobudzenia inwestycji i tworzenia miejsc pracy na obszarach objętych pomocą. Państwa członkowskie mogą posługiwać się innymi środkami, takimi jak rozwój infrastruktury, podnoszenie jakości kształcenia i szkolenia oraz poprawa otoczenia biznesu.
80. Zgłaszając programy pomocy inwestycyjnej, państwa członkowskie muszą określić, dlaczego pomoc regionalna jest właściwym instrumentem wspierania rozwoju obszaru.
81. Jeśli państwo członkowskie zdecyduje się zastosować sektorowy program pomocy, musi ono wykazać zalety takiego rozwiązania w porównaniu ze skorzystaniem z programu wielosektorowego lub innego wariantu strategicznego.
82. Komisja w szczególności weźmie pod uwagę udostępnione przez państwa członkowskie oceny skutków proponowanego programu pomocy. W ocenie odpowiedniości proponowanego programu może ona uwzględnić również wyniki oceny *ex post*, o której mowa w sekcji 6.
83. W przypadku pomocy inwestycyjnej *ad hoc* państwa członkowskie muszą wykazać, dlaczego taka pomoc może lepiej przyczynić się do rozwoju danego obszaru niż pomoc w ramach programu lub inne rodzaje środków.

5.4.1.2. Programy pomocy operacyjnej

84. Państwa członkowskie muszą wykazać, że pomoc jest odpowiednia do osiągnięcia celu programu w odniesieniu do problemów, jakie pomoc ta ma rozwiązać. Aby wykazać, że pomoc jest odpowiednia, państwa członkowskie mogą obliczyć kwotę

pomocy z wyprzedzeniem jako stałą sumę obejmującą spodziewane dodatkowe koszty w danym okresie, aby zachęcić przedsiębiorstwa do ograniczania kosztów i wydajniejszego rozwijania działalności z czasem⁴⁶.

5.4.2. *Odpowiedniość różnych instrumentów pomocy*

85. Pomoc regionalną można przyznawać w kilku formach. Państwa członkowskie muszą jednak zapewnić przyznanie pomocy w takiej formie, która ma szansę spowodować jak najmniejsze zakłócenia wymiany handlowej i konkurencji. Jeśli pomoc jest przyznawana w formie, która przynosi bezpośrednią korzyść majątkową (np. dotacje bezpośrednie, zwolnienia lub ulgi w zakresie podatków, składek na ubezpieczenie społeczne lub innych obowiązkowych opłat lub też udostępnienie gruntu, towarów lub usług po korzystnych cenach), państwa członkowskie muszą wykazać, dlaczego nieodpowiednie są w tym przypadku inne, potencjalnie mniej zakłócające formy pomocy, takie jak zaliczki zwrotne lub pomoc oparta na instrumentach dłużnych lub kapitałowych (np. niskooprocentowane pożyczki lub dotacje na spłatę odsetek, gwarancje państwowe, zakup pakietu udziałów/akcji lub inny zastrzyk kapitałowy na preferencyjnych warunkach).
86. Wyniki oceny *ex post*, o której mowa w sekcji 6, mogą zostać uwzględnione w ocenie odpowiedniości proponowanego instrumentu pomocy.

5.5. Proporcjonalność kwoty pomocy (pomoc ograniczona do niezbędnego minimum)

5.5.1. *Pomoc inwestycyjna*

87. Kwota pomocy regionalnej musi być ograniczona do minimum niezbędnego do pobudzenia dodatkowych inwestycji lub działalności na danym obszarze.
88. Aby zapewnić przewidywalność i równe szanse, w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej Komisja stosuje maksymalne poziomy intensywności pomocy⁴⁷.
89. Jeżeli chodzi o projekt dotyczący inwestycji początkowej, przy przyznawaniu pomocy lub zgłaszaniu pomocy Komisji, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpiło wcześniej, organ przyznający pomoc musi obliczyć maksymalną intensywność pomocy i maksymalną kwotę pomocy⁴⁸ (dostosowaną kwotę pomocy⁴⁹ i powiązaną obniżoną intensywność pomocy w przypadku dużego projektu inwestycyjnego).
90. Ponieważ duże projekty inwestycyjne mogą prowadzić do większych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej, w przypadku tych projektów kwota pomocy nie może przekraczać dostosowanej kwoty pomocy.

⁴⁶ W razie bardzo dużej niepewności co do przyszłych kosztów i rozwoju sytuacji w zakresie przychodów oraz dużej asymetrii informacji organ publiczny może jednak zechcieć przyjąć modele ustalania rekompensaty, które nie będą oparte wyłącznie na zasadzie *ex ante*, ale będą łączyć elementy *ex ante* i *ex post* (np. z wykorzystaniem mechanizmów wycofania, żeby umożliwić podział niespodziewanych zysków).

⁴⁷ Zob. sekcja 7.4 dotycząca map pomocy regionalnej.

⁴⁸ Wyrażoną jako ekwiwalent dotacji brutto.

⁴⁹ Tamże.

91. W przypadku gdy inwestycja początkowa jest częścią jednostkowego projektu inwestycyjnego, a taki jednostkowy projekt inwestycyjny jest dużym projektem inwestycyjnym, kwota pomocy na jednostkowy projekt inwestycyjny nie może przekraczać dostosowanej kwoty pomocy. Kurs wymiany oraz stopa dyskontowa, które mają zostać zastosowane na potrzeby tej zasady, to kurs wymiany i stopa dyskontowa obowiązujące w dniu przyznania pomocy na pierwszy projekt w ramach jednostkowego projektu inwestycyjnego.
92. Maksymalne poziomy intensywności pomocy mają podwójny cel.
93. Po pierwsze, w przypadku programów podlegających zgłoszeniu maksymalne poziomy intensywności pomocy stanowią obszar bezpieczeństwa dla MŚP: pod warunkiem że intensywność pomocy jest poniżej dozwolonego maksimum, pomoc uznaje się za proporcjonalną.
94. Po drugie, we wszystkich innych przypadkach maksymalne poziomy intensywności pomocy stosuje się jako górne limity w podejściu opartym o dodatkowe koszty netto, o którym mowa w pkt 95–97.
95. Ogólnie rzecz biorąc, Komisja uzna pomoc indywidualną podlegającą zgłoszeniu za ograniczoną do minimum, jeśli kwota pomocy będzie odpowiadała dodatkowym kosztom netto inwestycji na danym obszarze, wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy⁵⁰, a maksymalne poziomy intensywności pomocy będą traktowane jako górny pułap. Również w przypadku pomocy inwestycyjnej przyznawanej dużym przedsiębiorstwom w ramach zgłoszonych programów państwa członkowskie muszą zagwarantować, by kwota pomocy była ograniczona do minimum zgodnie z podejściem opartym o dodatkowe koszty netto, traktując maksymalne poziomy intensywności pomocy jako górny pułap.
96. W przypadku sytuacji objętych *scenariuszem 1* (decyzja dotycząca inwestycji) kwota pomocy nie powinna zatem przekraczać minimum niezbędnego do uczynienia projektu wystarczająco rentownym, np. do podniesienia jego wewnętrznej stopy zwrotu powyżej zwykłej stopy stosowanej przez przedsiębiorstwo w innych podobnych projektach inwestycyjnych lub, o ile to możliwe, powyżej kosztu kapitału beneficjenta w ujęciu całościowym lub stóp zwrotu zwykle osiąganym w tym sektorze.
97. W przypadku sytuacji objętych *scenariuszem 2* (decyzja dotycząca lokalizacji) kwota pomocy nie powinna przekraczać różnicy pomiędzy wartością bieżącą netto inwestycji na obszarze docelowym a wartością bieżącą netto inwestycji w alternatywnej lokalizacji. Trzeba wziąć pod uwagę wszystkie istotne koszty i korzyści, w tym m.in. koszty administracyjne, koszty transportu, koszty szkoleń niepokryte przez pomoc szkoleniową, jak również różnice wynagrodzeń. Jednak w przypadkach, kiedy alternatywna lokalizacja znajduje się na terenie EOG, nie można brać pod uwagę dotacji w tej lokalizacji.

⁵⁰ Przy porównywaniu scenariuszy alternatywnych pomoc należy dyskontować w takim samym stopniu jak odpowiednią inwestycję i odpowiednie scenariusze alternatywne.

98. Obliczenia stosowane na użytek analizy efektu zachęty można wykorzystać również do oceny proporcjonalności pomocy. Państwa członkowskie muszą wykazać proporcjonalność za pomocą dokumentacji, o której mowa w pkt 70.
99. Pomoc inwestycyjną można przyznać równocześnie w ramach kilku programów pomocy regionalnej lub połączyć z regionalną pomocą *ad hoc*, pod warunkiem że całkowita pomoc ze wszystkich źródeł nie przekracza maksymalnej intensywności pomocy na projekt, która to intensywność musi zostać obliczona z wyprzedzeniem przez organ przyznający pierwszą pomoc. Wszelką inną pomoc państwa w odniesieniu do tych samych — pokrywających się częściowo lub w całości — kosztów kwalifikowalnych można kumulować jedynie wtedy, gdy nie powoduje to przekroczenia najwyższej intensywności pomocy lub kwoty pomocy mających zastosowanie do danej pomocy na podstawie mających zastosowanie przepisów tematycznych. Kontrole kumulacji należy przeprowadzać zarówno przy przyznawaniu pomocy, jak i przy jej wypłaceniu⁵¹. Jeżeli państwo członkowskie dopuszcza możliwość kumulowania pomocy państwa przyznanej w ramach jednego programu z pomocą państwa przyznaną w ramach innych programów, musi wskazać – dla każdego programu z osobna – metodę służącą zapewnieniu zgodności z warunkami określonymi w tym punkcie.
100. W przypadku inwestycji początkowej związanej z projektami w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej (EWT) spełniającymi kryteria określone w rozporządzeniu w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (INTERREG)⁵² intensywność pomocy mająca zastosowanie do obszaru, na którym znajduje się dana inwestycja początkowa, ma zastosowanie do wszystkich beneficjentów uczestniczących w danym projekcie. Jeżeli inwestycja początkowa jest zlokalizowana na co najmniej dwóch obszarach objętych pomocą, maksymalna intensywność pomocy w odniesieniu do inwestycji początkowej jest równa maksymalnej intensywności pomocy stosowanej na tym obszarze objętym pomocą, na którym kwota poniesionych kosztów kwalifikowalnych jest najwyższa. Inwestycje początkowe realizowane przez duże przedsiębiorstwa na obszarach „c” mogą otrzymać pomoc regionalną jedynie w związku z projektami w ramach EWT, jeżeli stanowią inwestycje początkowe, które zapoczątkowują nową działalność gospodarczą.

5.5.2. Programy pomocy operacyjnej

101. Państwa członkowskie muszą wykazać, że poziom pomocy jest proporcjonalny do problemu, jakiego pomoc ma zaradzić.

⁵¹ Wymóg, zgodnie z którym maksymalna dopuszczalna intensywność pomocy na projekt musi zostać obliczona z wyprzedzeniem przez organ przyznający pomoc, nie ma zastosowania w przypadku, gdy pomoc przyznano za pośrednictwem automatycznego programu(-ów) pomocy w formie korzyści podatkowej). W takiej sytuacji nie ma zasadniczo możliwości przeprowadzenia kontroli kumulacji przy przyznawaniu pomocy i należy je przeprowadzić przy jej wypłaceniu.

⁵² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259) lub rozporządzenie zawierające przepisy szczegółowe dotyczące celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) mające zastosowanie do okresu programowania 2021–2027, w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie do danej inwestycji początkowej.

102. W szczególności państwa członkowskie muszą spełnić następujące warunki:
- 1) pomoc musi zostać obliczona w stosunku do określonej z góry grupy kosztów kwalifikowalnych, które można w pełni powiązać z problemem, któremu pomoc ma zaradzić, zgodnie z tym, co wykazało państwo członkowskie;
 - 2) pomoc musi być ograniczona do pewnej części tych z góry określonych kosztów kwalifikowalnych i nie może ich przekraczać;
 - 3) kwota pomocy przypadająca na każdego beneficjenta pomocy musi być proporcjonalna do poziomu problemów, z jakimi faktycznie boryka się każdy beneficjent pomocy.
103. Aby pomoc mogła zmniejszyć pewne szczególne trudności, przed jakimi stoją MŚP na obszarach „a”, poziom pomocy musi być stopniowo obniżany w trakcie trwania programu⁵³. Nie ma to zastosowania do programów służących zapobieganiu wyludnianiu obszarów słabo i bardzo słabo zaludnionych oraz do programów rekompensujących dodatkowe koszty operacyjne ponoszone w regionach najbardziej oddalonych i będące bezpośrednim skutkiem co najmniej jednego z trwałych ograniczeń, o których mowa w art. 349 Traktatu.

5.6. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i wymianę handlową

104. Aby pomoc można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, negatywne skutki środków pomocy, takie jak zakłócenia konkurencji i wpływ na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, muszą być ograniczone i nie mogą przeważać nad pozytywnymi skutkami pomocy w zakresie, w jakim byłoby to sprzeczne ze wspólnym interesem.

5.6.1. Uwagi ogólne

105. W ogólnym bilansie pozytywnych skutków pomocy (sekcja 5.1) w stosunku do jej negatywnych skutków dla konkurencji i wymiany handlowej Komisja może w stosownych przypadkach uwzględnić fakt, że oprócz wkładu w rozwój regionalny i spójność pomoc wywołuje również inne pozytywne skutki. Może to mieć miejsce na przykład w przypadku, gdy zostanie stwierdzone, że inwestycja początkowa, oprócz wkładu w tworzenie miejsc pracy na szczeblu lokalnym, zapoczątkowania nowych rodzajów działalności lub generowania lokalnych dochodów, przyczynia się w znaczący sposób w szczególności do transformacji cyfrowej lub transformacji w kierunku działalności zrównoważonej środowiskowo, w tym działalności niskoemisyjnej, neutralnej dla klimatu lub odpornej na zmianę klimatu. Komisja zwróci szczególną uwagę na art. 3 rozporządzenia UE w sprawie systematyki (UE) 2020/852⁵⁴, w tym na zasadę „nie czyni poważnych szkód” lub inne porównywalne metody. Ponadto, w ramach oceny negatywnych skutków dla konkurencji i wymiany

⁵³ Również w przypadku zgłaszania programów pomocy operacyjnej w celu przedłużenia obowiązywania istniejących środków pomocy.

⁵⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088, Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13.

handlowej Komisja może w stosownych przypadkach uwzględnić negatywne zewnętrzne skutki działalności objętej pomocą, jeżeli takie zewnętrzne skutki wpływają niekorzystnie na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem, prowadząc do powstania problemu niewydolności rynku lub jego zaostrzenia⁵⁵.

106. Jeżeli chodzi o negatywne skutki, pomoc regionalna może powodować dwa główne rodzaje potencjalnych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej. Są to zakłócenia związane z rynkiem produktowym oraz skutki dotyczące lokalizacji. Obydwa rodzaje zakłóceń mogą prowadzić do nieefektywności przydziału zasobów (pogarszając wyniki gospodarcze rynku wewnętrznego) oraz do problemów z dystrybucją (rozkładem działalności gospodarczej na różnych obszarach).
107. Jednym z potencjalnie szkodliwych skutków pomocy państwa jest to, że uniemożliwia ona rynkowi zapewnienie efektywności poprzez nagradzanie najbardziej efektywnych producentów oraz wywieranie presji na tych najmniej efektywnych, zmuszając ich do usprawnień, restrukturyzacji bądź wycofania się z rynku. Pomoc państwa, która powoduje znaczny wzrost mocy produkcyjnych na nierentownym rynku, może nadmiernie zakłócić konkurencję, ponieważ utworzenie lub utrzymanie nadwyżki produkcyjnej może spowodować obniżenie marż zysku lub ograniczenie inwestycji konkurentów bądź nawet doprowadzić do ich wycofania się z rynku. Może to doprowadzić do sytuacji, w której konkurenci, którzy w przeciwnym wypadku byłoby w stanie konkurować na rynku, zmuszeni są do wycofania się z niego. Może to również uniemożliwiać przedsiębiorstwom wejście na rynek lub ekspansję na rynku, a także osłabić motywację do wprowadzania innowacji ze strony konkurentów. Może to skutkować niewydajnymi strukturami rynkowymi, które w dłuższej perspektywie są szkodliwe także dla konsumentów. Dostępność pomocy może także zachęcać do pasywnych lub zbyt ryzykownych zachowań ze strony potencjalnych beneficjentów pomocy. Może to mieć długofalowy negatywny wpływ na ogólne wyniki sektora.
108. Pomoc może również powodować zakłócenia polegające na wzmacnianiu lub utrzymywaniu znaczącej pozycji rynkowej beneficjenta pomocy. Nawet jeśli pomoc nie wzmacnia znaczącej pozycji rynkowej bezpośrednio, może to robić pośrednio poprzez zniechęcanie istniejących konkurentów do rozwoju, czego skutkiem będzie ich wycofanie się z rynku lub zniechęcenie nowych konkurentów do wejścia na rynek.
109. Oprócz powodowania zakłóceń na rynkach produktowych z samej swojej natury pomoc regionalna wpływa również na lokalizację działalności gospodarczej. Jeżeli jeden obszar dzięki pomocy przyciąga inwestycje, inny nie ma takiej możliwości. Negatywne skutki na obszarach, na które pomoc ma niekorzystny wpływ, mogą objawiać się utratą działalności gospodarczej i miejsc pracy, w tym miejsc pracy dla podwykonawców. Negatywne skutki mogą być także odczuwalne jako rezultat utraty

⁵⁵ Taka sytuacja może mieć także miejsce wówczas, gdy pomoc zakłóca funkcjonowanie instrumentów ekonomicznych, które wprowadzono, aby zinternalizować takie negatywne skutki zewnętrzne (np. przez oddziaływanie na sygnały cenowe dostarczane przez unijny system handlu uprawnieniami do emisji lub podobny instrument).

pozytywnych czynników zewnętrznych (np. efekt grupowania, transfer wiedzy, kształcenie i szkolenie).

110. Specyfika geograficzna odróżnia pomoc regionalną od innych form pomocy horyzontalnej. Szczególną cechą pomocy regionalnej jest fakt, że ma ona na celu wpłynięcie na decyzje inwestorów dotyczące lokalizacji projektów inwestycyjnych. Pomoc regionalna, wyrównując dodatkowe koszty wynikające z ograniczeń regionalnych oraz wspierając dodatkowe inwestycje na obszarach objętych pomocą bez odciążania ich od innych obszarów objętych pomocą znajdujących się na takim samym lub niższym poziomie rozwoju, przyczynia się nie tylko do rozwoju danego obszaru, ale także do zwiększenia spójności, a w efekcie końcowym przynosi korzyści całej UE. Potencjalne negatywne skutki lokalizacyjne pomocy regionalnej są już do pewnego stopnia ograniczone przez mapy pomocy regionalnej, które definiują obszary, na których można przyznawać pomoc regionalną zgodnie z celami w zakresie regionalnego rozwoju gospodarczego i polityki spójności, oraz maksymalne dopuszczalne poziomy intensywności pomocy. Aby ocenić wpływ pomocy na rozwój obszaru i spójność terytorialną, nadal ważne jest jednak zrozumienie tego, jak wyglądałaby sytuacja w przypadku braku pomocy.

5.6.2. *Wyraźne negatywne skutki dla konkurencji i wymiany handlowej*

111. Komisja określa szereg sytuacji, w których negatywne skutki regionalnej pomocy inwestycyjnej dla konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi wyraźnie przeważają nad skutkami pozytywnymi; mało prawdopodobne jest wówczas, że pomoc zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

5.6.2.1. Powstanie nadwyżki mocy produkcyjnych na rynku w fazie bezwzględnie spadku

112. Jak wspomniano w pkt 107, aby ocenić negatywne skutki pomocy, Komisja bierze pod uwagę dodatkową zdolność produkcyjną powstałą w wyniku realizacji projektu, kiedy rynek nie działa efektywnie.
113. W przypadku gdy inwestycje zwiększające moce produkcyjne w ramach danego rynku są możliwe dzięki pomocy państwa, istnieje ryzyko, że będzie to miało negatywny wpływ na produkcję lub inwestycje na innych obszarach EOG. Jest to szczególnie prawdopodobne w przypadku, gdy skala wzrostu mocy produkcyjnych przekracza tempo rozwoju rynku lub gdy do wzrostu mocy produkcyjnych dochodzi na rynku charakteryzującym się nadwyżką mocy produkcyjnych.
114. Jeżeli zatem inwestycja skutkuje powstaniem lub zwiększeniem nadwyżki mocy produkcyjnych na rynku, który pod względem strukturalnym znajduje się w fazie bezwzględnie spadku (tj. rynek ten się zmniejsza)⁵⁶, Komisja uznaje, że pomoc wywiera skutek negatywny, który najprawdopodobniej nie zostanie zrównoważony przez jakikolwiek skutek pozytywny. Dotyczy to w szczególności sytuacji objętych scenariuszem 1 (decyzje dotyczące inwestycji).
115. Jeżeli chodzi o sytuacje objęte scenariuszem 2 (decyzje dotyczące lokalizacji), w których inwestycja zostałaby w każdym przypadku zrealizowana na tym samym

⁵⁶ Komisja przeprowadzi stosowną ocenę w tym zakresie, biorąc pod uwagę zarówno wolumen, jak i wartość, a także uwzględni cykl koniunkturalny.

rynku geograficznym lub, wyjątkowo, na innym rynku geograficznym, ale przy sprzedaży ukierunkowanej na ten sam rynek geograficzny, pomoc – o ile jej kwota ogranicza się do minimum niezbędnego w celu zrekompensowania niekorzystnej lokalizacji i nie zapewnia beneficjentowi pomocy dodatkowej płynności – wywiera wpływ wyłącznie na decyzję dotyczącą lokalizacji. W takiej sytuacji inwestycja prowadziłaby do powstania dodatkowych mocy produkcyjnych na danym rynku geograficznym niezależnie od przyznanej pomocy. W związku z powyższym potencjalny rezultat, jeżeli chodzi o nadwyżkę mocy produkcyjnych, byłby zasadniczo taki sam niezależnie od przyznanej pomocy. Jeżeli jednak alternatywna lokalizacja inwestycji znajduje się na innym rynku geograficznym, a pomoc skutkuje powstaniem nadwyżki mocy produkcyjnych na rynku, który pod względem strukturalnym znajduje się w fazie bezwzględnego spadku, zastosowanie mają wskazówki przedstawione w pkt 114.

5.6.2.2. Negatywny wpływ na spójność

116. Jak określono w pkt 109 i 110, aby ocenić negatywne skutki pomocy, Komisja musi wziąć pod uwagę wpływ pomocy na lokalizację działalności gospodarczej.
117. W sytuacjach objętych scenariuszem 2 (decyzje dotyczące lokalizacji), gdzie bez przyznanej pomocy inwestycja zostałaby zlokalizowana na obszarze, na którym intensywność pomocy regionalnej⁵⁷ jest wyższa lub taka sama jak na obszarze docelowym, stanowi to skutek negatywny, który najprawdopodobniej nie zostanie zrównoważony przez jakikolwiek skutek pozytywny, ponieważ jest to sprzeczne z podstawowym założeniem pomocy regionalnej.

5.6.2.3. Przeniesienie

118. Kiedy Komisja będzie oceniać środki podlegające zgłoszeniu, wystąpi o wszystkie informacje konieczne do stwierdzenia, czy dana pomoc państwa może spowodować znaczną utratę miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terenie EOG. W takiej sytuacji, jeżeli inwestycja umożliwia beneficjentowi pomocy przeniesienie działalności na obszar docelowy i jeżeli istnieje związek przyczynowy między pomocą a tym przeniesieniem, stanowi to skutek negatywny, który najprawdopodobniej nie zostanie zrównoważony przez jakikolwiek efekt pozytywny.

5.6.3. Programy pomocy inwestycyjnej

119. Programy pomocy inwestycyjnej nie mogą prowadzić do znacznych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej. W szczególności, nawet jeśli zakłócenia można uznać za ograniczone na poziomie indywidualnym (pod warunkiem że spełnione są wszystkie warunki pomocy inwestycyjnej), łącznie programy mogą jednak prowadzić do dużych zakłóceń. Takie zakłócenia mogą dotyczyć rynków produkcyjnych, doprowadzając do sytuacji nadwyżki produkcyjnej (lub pogarszając taką istniejącą już sytuację) bądź też tworząc, wzmacniając lub utrzymując znaczącą pozycję rynkową niektórych beneficjentów w sposób, który wpływa negatywnie na dynamiczne zachęty. Pomoc dostępna w ramach programów może również doprowadzić do znacznej utraty działalności gospodarczej w innych obszarach EOG.

⁵⁷ Aby to zweryfikować, należy zastosować standardowy pułap pomocy obowiązujący na obszarach „c” graniczących z obszarami „a”, niezależnie od zwiększonych poziomów intensywności pomocy zgodnie z pkt 184.

Jeżeli program jest ukierunkowany na wybrane sektory, ryzyko takiego zakłócenia jest jeszcze bardziej wyraźne.

120. Dlatego też państwa członkowskie muszą wykazać, że takie negatywne skutki będą ograniczone do minimum, uwzględniając np. wielkość projektu, indywidualne i całkowite kwoty pomocy, spodziewanych beneficjentów oraz charakterystyczne cechy danych sektorów. Aby Komisja mogła ocenić spodziewane negatywne skutki, państwa członkowskie mogą przedstawić wszystkie dostępne oceny skutków oraz oceny *ex post* przeprowadzone dla podobnych, realizowanych wcześniej programów.

121. Przyznając pomoc na poszczególne projekty w ramach programu, organ przyznający pomoc musi zweryfikować i potwierdzić, że pomoc nie powoduje wyraźnych negatywnych skutków, opisanych w pkt 111–118. Można to zweryfikować na podstawie informacji przekazanych przez beneficjenta pomocy podczas składania wniosku o pomoc oraz na podstawie oświadczenia złożonego na standardowym formularzu wniosku o pomoc, w którym należy wskazać alternatywną lokalizację w sytuacji nieprzyznania pomocy.

5.6.4. Indywidualna pomoc inwestycyjna podlegająca zgłoszeniu

122. Oceniając negatywne skutki pomocy indywidualnej, Komisja rozróżnia dwa scenariusze alternatywne opisane powyżej w pkt 96 i 97.

5.6.4.1. Sytuacje objęte scenariuszem 1 (decyzja dotycząca inwestycji)

123. W sytuacjach objętych scenariuszem 1 Komisja przykłada szczególną wagę do skutków negatywnych związanych ze wzrostem nadwyżki mocy produkcyjnych na rynkach w fazie spadku, zapobiegania wycofywaniu się przedsiębiorstw z rynku oraz do pojęcia znaczącej pozycji rynkowej. Negatywne skutki tego rodzaju opisano w pkt 124–133; muszą one zostać zrównoważone pozytywnymi skutkami pomocy. Jeżeli jednak ustalono, że pomoc doprowadziłaby do wystąpienia wyraźnych negatywnych skutków, o których mowa w pkt 114, jest mało prawdopodobne, aby pomoc została zrównoważona przez jakikolwiek skutek pozytywny i tym samym została uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

124. Aby umożliwić ustalenie i ocenę potencjalnego zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej, państwa członkowskie powinny przedłożyć dowody umożliwiające Komisji ustalenie właściwych rynków produktowych (produktów dotkniętych zmianą w zachowaniu beneficjenta pomocy) oraz ustalenie konkurentów i klientów/konsumentów, na których zmiana ta ma wpływ. Dany produkt oznacza z reguły produkt, którego dotyczy projekt inwestycyjny⁵⁸. Jeśli projekt odnosi się do produktu pośredniego, a znacząca część produkcji nie jest sprzedawana na rynku, dany produkt obejmować może produkty stanowiące kolejne ogniwo w procesie produkcji. Właściwy rynek produktowy obejmuje dany produkt i jego substytuty uznawane za takie przez konsumentów (na podstawie cech charakterystycznych, cen lub przeznaczenia produktu) lub przez producentów (ze względu na elastyczność linii produkcyjnych).

⁵⁸ W przypadku projektów inwestycyjnych obejmujących produkcję kilku różnych produktów konieczna jest ocena każdego z nich.

125. Przy ocenie takich potencjalnych zakłóceń Komisja będzie stosować wiele kryteriów, takich jak: struktura rynku danego produktu, kondycja rynku (rynek w fazie spadku lub wzrostu), procedura wyboru beneficjenta pomocy, bariery wejścia i wyjścia oraz różnicowanie produktów.
126. Systematyczne korzystanie z pomocy państwa przez dane przedsiębiorstwo może wskazywać na to, że nie jest ono w stanie samodzielnie przeciwstawić się konkurencji lub że czerpie nienależne korzyści w porównaniu ze swoimi konkurentami.
127. Komisja wyróżnia dwa główne źródła potencjalnych negatywnych skutków dla rynków produktowych:
- 1) przypadki zwiększenia mocy produkcyjnych, które prowadzi do powstania nadwyżki produkcyjnej lub do pogorszenia sytuacji pod względem już istniejącej nadwyżki produkcyjnej, szczególnie na rynku w fazie spadku;
 - 2) przypadki, w których beneficjent pomocy posiada znaczącą pozycję rynkową.
128. Aby ocenić, czy pomoc prowadzi do stworzenia lub utrzymania nieefektywnych struktur rynkowych, Komisja weźmie pod uwagę dodatkową zdolność produkcyjną powstałą w wyniku realizacji projektu oraz sprawdzi efektywność rynku.
129. Jeżeli dany rynek jest w okresie wzrostu, zwykle oznacza to mniej powodów do obaw, że pomoc wpłynie negatywnie na dynamiczne zachęty lub nadmierne utrudni wycofywanie się z rynku lub wejście na rynek.
130. Większe obawy mogą rodzić rynki w fazie spadku. Komisja rozróżnia dwie sytuacje: kiedy w długoterminowej perspektywie rynek znajduje się w fazie spadku strukturalnego (tj. zmniejsza się) oraz kiedy rynek jest w fazie spadku względnego (tj. wciąż rośnie, ale nie przekracza wartości referencyjnej dla stopy wzrostu).
131. Nierentowność rynku jest zwykle mierzona w stosunku do produktu krajowego brutto (PKB) EOG przez okres trzech lat przed rozpoczęciem projektu (stopa referencyjna). Można ją również zmierzyć na podstawie przewidywanych stóp wzrostu w najbliższych trzech–pięciu latach. Wskaźniki mogą obejmować oczekiwany przyszły wzrost danego rynku, wynikające z tego oczekiwane wskaźniki wykorzystania mocy produkcyjnych oraz możliwy wpływ zwiększenia mocy produkcyjnych na konkurentów pod względem cen i marż zysku.
132. W niektórych przypadkach ocena wzrostu rynku produktowego w EOG może nie być odpowiednim narzędziem do oceny wszystkich skutków pomocy, szczególnie jeśli rynek geograficzny obejmuje cały świat. W takiej sytuacji Komisja uwzględni wpływ pomocy na odpowiednie struktury rynku, a szczególnie jej potencjał wyparcia producentów z EOG.
133. Aby dokonać oceny istnienia znaczącej pozycji rynkowej, Komisja weźmie pod uwagę pozycję beneficjenta pomocy w okresie przed otrzymaniem pomocy oraz jego spodziewaną pozycję rynkową po ukończeniu inwestycji. Komisja rozważy udziały w rynku beneficjenta pomocy, a także udziały w rynku jego konkurentów oraz inne stosowne czynniki. Na przykład oceni strukturę rynku poprzez zbadanie koncentracji

na rynku, potencjalnych barier utrudniających wejście na rynek⁵⁹, siły nabywczej⁶⁰ oraz barier utrudniających ekspansję lub wycofanie się z rynku.

5.6.4.2. Sytuacje objęte scenariuszem 2 (decyzja dotycząca lokalizacji)

134. Jeśli z analizy scenariusza alternatywnego wynika, że bez przyznanej pomocy inwestycja zostałaby zrealizowana w innym miejscu (scenariusz 2) na tym samym rynku geograficznym dla danego produktu, oraz jeśli pomoc jest proporcjonalna, skutek pod względem nadwyżki produkcyjnej lub znaczącej pozycji rynkowej zasadniczo będzie prawdopodobnie taki sam, bez względu na przyznanie pomocy. W takim przypadku pozytywne skutki pomocy prawdopodobnie przeważą nad ograniczonym negatywnym wpływem na konkurencję. Jeżeli jednak ww. alternatywna lokalizacja znajduje się na terenie EOG, zaniepokojenie Komisji budzą w szczególności negatywne skutki związane z alternatywną lokalizacją. W związku z tym jeżeli pomoc prowadzi do wystąpienia wyraźnego negatywnego skutku, o którym mowa w pkt 117 i 118, jest mało prawdopodobne, aby pomoc została zrównoważona przez jakikolwiek skutek pozytywny i tym samym została uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

5.6.5. Programy pomocy operacyjnej

135. Jeśli pomoc jest konieczna i proporcjonalna do osiągnięcia wkładu w rozwój regionalny i spójność terytorialną opisanego w podsekcji 5.1.3, negatywne skutki pomocy dla konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi prawdopodobnie zostaną zrównoważone jej pozytywnymi skutkami. Jednak w niektórych przypadkach pomoc może spowodować zmiany struktury rynku lub charakterystycznych cech danego sektora lub danej branży, co może znacznie zakłócić konkurencję poprzez bariery utrudniające wejście na rynek lub wycofanie się z rynku, efekty substytucyjne lub przesunięcie przepływów handlowych. W takich przypadkach negatywne skutki pomocy prawdopodobnie nie zostaną zrównoważone przez jakikolwiek skutek pozytywny.

5.7. Przejrzystość

136. Korzystając z opracowanego przez Komisję Europejską modułu dotyczącego przejrzystości przyznawania pomocy państwa⁶¹ lub na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa, państwa członkowskie muszą opublikować następujące informacje na szczeblu krajowym lub regionalnym:

⁵⁹ Bariery utrudniające wejście na rynek obejmują bariery prawne (w szczególności prawa własności intelektualnej), korzyści skali i zakresu oraz bariery dostępu do sieci i infrastruktury. Jeżeli pomoc dotyczy rynku, na którym beneficjent pomocy jest już obecny, potencjalne bariery wejścia mogą wzmocnić potencjalną znaczącą pozycję rynkową beneficjenta pomocy i jednocześnie wzmocnić potencjalne negatywne skutki tej pozycji rynkowej.

⁶⁰ Jeżeli na rynku obecni są silni nabywcy, prawdopodobieństwo, że beneficjent pomocy podniesie ceny wobec tych silnych nabywców, jest mniejsze.

⁶¹ „Baza danych dotycząca przejrzystości pomocy państwa. Wyszukiwanie publiczne” dostępna pod adresem: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=en>.

- 1) pełen tekst decyzji o przyznaniu pomocy indywidualnej lub zatwierzonego programu pomocy oraz odnośnych przepisów wykonawczych lub link do tych informacji;
 - 2) informacje na temat każdej pomocy indywidualnej przekraczającej 100 000 EUR z wykorzystaniem struktury określonej w załączniku VIII.
137. W odniesieniu do pomocy przyznanej na projekty w ramach EWT informacje, o których mowa w pkt 136, należy umieścić na stronie internetowej państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę dana instytucja zarządzająca⁶². Opcjonalnie, uczestniczące państwa członkowskie mogą postanowić, że każde z nich dostarcza informacje dotyczące środków pomocy na swoim terytorium na odpowiednich stronach internetowych.
138. Państwa członkowskie muszą zorganizować swoje kompleksowe strony internetowe dotyczące pomocy państwa, o których mowa w pkt 136, w taki sposób, który umożliwia łatwy dostęp do tych informacji. Informacje muszą być publikowane w niezastrzeżonym formacie arkusza kalkulacyjnego, który umożliwia skuteczne przeszukiwanie danych, ich ekstrakcję, pobieranie i łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML. Ogół społeczeństwa musi mieć możliwość dostępu do strony internetowej bez żadnych ograniczeń, w tym bez konieczności wcześniejszej rejestracji użytkownika.
139. W przypadku programów pomocy w formie korzyści podatkowych warunki określone w pkt 136 ppkt 2 zostaną uznane za spełnione, jeżeli państwa członkowskie publikują wymagane informacje dotyczące kwot pomocy indywidualnej w następujących przedziałach (w mln EUR):
- 0,1–0,5;
 - 0,5–1;
 - 1–2;
 - 2–5;
 - 5–10;
 - 10–30;
 - 30–60;
 - 60–100;
 - 100–250; oraz
 - 250 i więcej.
140. Informacje, o których mowa w pkt 136 ppkt 2, muszą zostać opublikowane w terminie sześciu miesięcy od daty przyznania pomocy lub, w przypadku pomocy w formie korzyści podatkowych, w ciągu jednego roku od daty, do której wymagane

⁶² Zgodnie z definicją w art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013.

jest złożenie deklaracji podatkowej⁶³. W przypadku pomocy niezgodnej z prawem, ale uznanej następnie za zgodną z rynkiem wewnętrznym, państwa członkowskie muszą opublikować te informacje w terminie sześciu miesięcy od dnia przyjęcia przez Komisję decyzji uznającej pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Aby umożliwić egzekwowanie zasad pomocy państwa zgodnie z Traktatem, stosowne informacje muszą być dostępne przez co najmniej 10 lat od dnia przyznania pomocy.

141. Komisja opublikuje na swojej stronie internetowej linki do stron internetowych dotyczących pomocy państwa, o których mowa w pkt 136.

6. OCENA

142. Aby zagwarantować, że zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej będzie ograniczone, Komisja może także zażądać poddania programów pomocy, o których mowa w pkt 143, ocenie *ex post*. Oceny będą przeprowadzane w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenie konkurencji i wymiany handlowej jest szczególnie silne, co oznacza, że istnieje ryzyko poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli wdrożenie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.
143. Przeprowadzenie oceny *ex post* może być konieczne w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, programów zawierających nowatorskie elementy lub programów, w których przewidziano istotne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. W każdym przypadku przeprowadzenie oceny będzie konieczne w odniesieniu do programów, w ramach których budżet na pomoc państwa lub zaksięgowane wydatki przekraczają 150 mln EUR w danym roku lub 750 mln EUR w całym okresie ich obowiązywania, tj. w łącznym okresie obowiązywania danego programu i wcześniejszego programu służącego realizacji podobnego celu i koncentrującego się na tym samym obszarze geograficznym, począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r. Biorąc pod uwagę cele oceny, a także w celu uniknięcia nakładania na państwa członkowskie nadmiernego obciążenia, przeprowadzenie oceny *ex post* jest wymagane wyłącznie w odniesieniu do programów pomocy, których łączny okres obowiązywania przekracza trzy lata, począwszy od dnia 1 stycznia 2022 r.
144. Od wymogu przeprowadzenia oceny *ex post* może odstąpić w przypadku programów pomocy będących bezpośrednimi następcami wcześniejszego programu, który służył realizacji zbliżonego celu, obejmował ten sam obszar geograficzny i został poddany ocenie oraz w odniesieniu do którego przedstawiono ostateczne sprawozdanie z oceny zgodnie z planem oceny zatwierdzonym przez Komisję, niezawierające żadnych negatywnych ustaleń. W przypadku gdy ostateczne sprawozdanie z oceny programu okaże się niezgodne z zatwierdzonym planem oceny, dany program musi zostać zawieszony ze skutkiem natychmiastowym.
145. Celem oceny powinna być weryfikacja realizacji przyjętych założeń i spełnienia warunków leżących u podstaw zgodności programu z rynkiem wewnętrznym, w szczególności weryfikacja konieczności zastosowania środka pomocy i jego

⁶³ Jeżeli nie obowiązuje żaden formalny wymóg dotyczący deklaracji rocznych, dzień 31 grudnia roku, na który przyznano pomoc, będzie traktowany jako data przyznania pomocy do celów wprowadzania informacji.

skuteczności w świetle jego uprzednio zdefiniowanych celów ogólnych i szczegółowych. W ocenie należy uwzględnić także wpływ danego programu na konkurencję i wymianę handlową.

146. W przypadku programów pomocy objętych wymogiem oceny zgodnie z pkt 143 państwa członkowskie muszą zgłosić projekt planu oceny, który będzie stanowił integralną część przeprowadzanej przez Komisję oceny programu, w następujący sposób:
- 1) razem z programem pomocy, jeżeli w jego budżecie kwota pomocy państwa przekracza 150 mln EUR w dowolnym roku lub 750 mln EUR w całym okresie jego realizacji;
 - 2) w terminie 30 dni roboczych po dokonaniu istotnej zmiany skutkującej zwiększeniem budżetu programu do ponad 150 mln EUR w dowolnym roku lub do 750 mln EUR w całym okresie realizacji programu;
 - 3) w terminie 30 dni roboczych po oficjalnym zaksięgowaniu wydatków w ramach programu przekraczających 150 mln EUR w którymkolwiek roku.
147. Projekt planu oceny musi być zgodny ze wspólnymi zasadami metodycznymi ustanowionymi przez Komisję⁶⁴. Państwa członkowskie muszą opublikować plan oceny zatwierdzony przez Komisję.
148. Ocena *ex post* musi zostać przeprowadzona przez eksperta, który jest niezależny od organu przyznającego pomoc, na podstawie planu oceny. W ramach każdej oceny należy sporządzić przynajmniej jedno okresowe i jedno końcowe sprawozdanie z oceny. Państwa członkowskie muszą opublikować oba sprawozdania.
149. Końcowe sprawozdanie z oceny należy przekazać Komisji w odpowiednim terminie, najpóźniej na dziewięć miesięcy przed datą wygaśnięcia programu pomocy, tak by Komisja mogła ocenić ewentualne przedłużenie okresu jego obowiązywania. Termin ten może zostać skrócony w przypadku programów powodujących uruchomienie wymogu oceny w ciągu ostatnich dwóch lat ich wdrażania. Dokładny zakres i zasady każdej oceny zostaną określone w decyzji o zatwierdzeniu programu pomocy. W zgłoszeniu wszelkich późniejszych środków pomocy o podobnym celu należy opisać, w jaki sposób uwzględniono wyniki oceny.

7. MAPY POMOCY REGIONALNEJ

150. W niniejszej sekcji Komisja przedstawia kryteria określania obszarów spełniających warunki ustanowione w art. 107 ust. 3 lit. a) i c) Traktatu. Obszary, które spełniają te warunki i które państwa członkowskie chcą uznać za obszary „a” lub „c”⁶⁵, muszą zostać wskazane w mapie pomocy regionalnej; przyznawanie pomocy przedsiębiorstwom z siedzibą na tych obszarach jest możliwe dopiero po zgłoszeniu ww. mapy Komisji i jej zatwierdzeniu przez Komisję.

⁶⁴ Dokument roboczy służb Komisji – Wspólne metody oceny pomocy państwa, Bruksela, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final lub jakikolwiek dokument, który ten dokument zastępuje.

⁶⁵ W mapie pomocy regionalnej należy także wskazać obszary słabo i bardzo słabo zaludnione.

151. Mapy muszą również określać maksymalne poziomy intensywności pomocy obowiązujące na tych obszarach w okresie ważności zatwierdzonej mapy.
152. Aby utrzymać efekt zachęty pomocy, w przypadku gdy wnioski o przyznanie pomocy dotyczące uznaniowych środków pomocy wprowadzono jeszcze przed rozpoczęciem okresu ważności mapy, „kwoty pomocy uważanej za niezbędną” określonej w pierwotnym wniosku o przyznanie pomocy nie można zmienić z mocą wsteczną po rozpoczęciu prac w ramach projektu w celu uzasadnienia wyższej intensywności pomocy, która może być dostępna na podstawie niniejszych wytycznych.
153. W przypadku automatycznych programów pomocy w postaci korzyści podatkowej maksymalną intensywność pomocy dostępną na podstawie niniejszych wytycznych można zastosować wyłącznie do projektów, których realizację rozpoczęto najwcześniej w dniu, w którym na podstawie odpowiednich przepisów krajowych zaczęła obowiązywać zwiększona właściwa maksymalna intensywność pomocy. W przypadku projektów rozpoczętych przed tym dniem w dalszym ciągu będzie miała zastosowanie maksymalna intensywność pomocy zatwierdzona na podstawie poprzedniej mapy pomocy regionalnej.

7.1. Odsetek ludności kwalifikujący się do objęcia pomocą regionalną

154. Z uwagi na fakt, że przyznawanie pomocy regionalnej jest wyłączone spod ogólnego zakazu pomocy państwa ustanowionego w art. 107 ust. 1 Traktatu, Komisja jest zdania, że łączny odsetek ludności na obszarach „a” i „c” w UE-27 musi być niższy od odsetka na obszarach nieokreślonych w mapie. Całkowity odsetek ludności na obszarach określonych w mapie powinien zatem wynosić poniżej 50 % populacji UE-27.
155. W wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020⁶⁶ łączny odsetek ludności na obszarach „a” i „c” ustalono na poziomie 47 % ludności UE-28. Biorąc pod uwagę wystąpienie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z UE, Komisja uważa, że całkowity odsetek ludności UE-27 należy zwiększyć do 48 %.
156. Maksymalny całkowity odsetek ludności na obszarach „a” i „c” powinien zatem zostać ustalony na poziomie 48 % ludności UE-27⁶⁷.

7.2. Odstępstwo przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. a)

157. Art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu stanowi, że „pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, jak również regionów, o których mowa w art. 349, z uwzględnieniem ich sytuacji strukturalnej, gospodarczej i społecznej” może zostać uznana za zgodną z rynkiem

⁶⁶ Dz.U. C 209 z 23.7.2013, s. 1.

⁶⁷ Pułap ten ustala się w oparciu o dane Eurostatu na temat ludności za 2018 r. Pułap ten odpowiada 48,00 % UE-27_2020 – (Unia Europejska – 27 państw (od 2020 r.)).

wewnętrznym. Zdaniem Trybunału Sprawiedliwości „użycie słów »nienormalnie« oraz »poważny« w art. 107 ust. 3 lit. a) dowodzi, że wyjątek dotyczy jedynie tych obszarów, na których sytuacja gospodarcza jest szczególnie niekorzystna w porównaniu z Unią jako całością”⁶⁸.

158. Zdaniem Komisji warunki określone w art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu są spełnione w przypadku regionów NUTS 2, w których produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca wynosi 75 % średniej dla UE-27⁶⁹ lub mniej.
159. Państwa członkowskie mogą zatem określić jako obszary „a” następujące obszary:
- 1) regiony NUTS 2, w których PKB na mieszkańca według standardów siły nabywczej (PPS)⁷⁰ wynosi 75 % średniej dla UE-27 lub mniej (w oparciu o średnią z ostatnich trzech lat, za które dostępne są dane Eurostatu⁷¹);
 - 2) regiony najbardziej oddalone.
160. W załączniku I określono kwalifikujące się obszary „a” z podziałem na państwa członkowskie. Niektóre z tych obszarów „a” na poziomie NUTS 3 kwalifikują się również jako obszary słabo zaludnione w rozumieniu pkt 166 ppkt 2.

7.3. Odstępstwo przewidziane w art. 107 ust. 3 lit. c)

161. Art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu stanowi, że „pomoc przeznaczona na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem” może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Zdaniem Trybunału Sprawiedliwości „[w]yłączenie zawarte w art. 107 ust. 3 lit. c) [...] dopuszcza rozwój pewnych obszarów bez ograniczania go uwarunkowaniami ekonomicznymi określonymi w art. 107 ust. 3 lit. a), pod warunkiem że taka pomoc »nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem«. Przepis ten uprawnia Komisję do zatwierdzania pomocy mającej na celu dalszy rozwój gospodarczy tych obszarów państw członkowskich, które są mniej uprzywilejowane w stosunku do średniej krajowej”⁷².
162. Maksymalny odsetek ludności na obszarach „c” w UE-27 („odsetek ludności na obszarach »c«”) otrzymuje się poprzez odjęcie odsetka ludności z kwalifikujących się obszarów „a” w UE-27 od maksymalnego odsetka ludności określonego w pkt 156.
163. Istnieją dwie kategorie obszarów „c”:

⁶⁸ Wyrok z dnia 14 października 1987 r., Niemcy/Komisja, sprawa 248/84, EU:C:1987:437, pkt 19; wyrok z dnia 14 stycznia 1997 r., Hiszpania/Komisja, C-169/95, EU:C:1997:10, pkt 15; oraz wyrok z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie Włochy/Komisja, C-310/99, EU:C:2002:143, pkt 77.

⁶⁹ Odniesienie do regionów o PKB na mieszkańca niższym niż 75 % średniej dla UE-27 wprowadzono w komunikacie Komisji dotyczącym sposobu stosowania art. 92 ust. 3 lit. a) i c) w odniesieniu do pomocy regionalnej (Dz.U. C 212 z 12.8.1988, s. 2).

⁷⁰ We wszelkich kolejnych odniesieniach do PKB na mieszkańca PKB jest mierzone w PPS.

⁷¹ Dane te obejmują lata 2016–2018. We wszelkich kolejnych odniesieniach do PKB na mieszkańca w odniesieniu do średniej dla UE-27 dane opierają się na średniej danych regionalnych Eurostatu za lata 2016–2018 (aktualizacji dokonano w dniu 23 marca 2020 r.).

⁷² Niemcy/Komisja, sprawa 248/84, *op. cit.*, pkt 19.

- 1) obszary, które spełniają pewien zestaw warunków i które państwo członkowskie może w związku z tym oznaczyć jako obszary „c” bez konieczności dalszego uzasadnienia („wstępnie określone obszary »c«”);
- 2) obszary, które państwo członkowskie może wedle własnego uznania oznaczyć jako obszary „c”, pod warunkiem że wykaże, iż obszary te spełniają pewne kryteria społeczno-ekonomiczne („nieokreślone z góry obszary »c«”).

7.3.1. *Wstępnie określone obszary „c”*

7.3.1.1. Specjalny przydział odsetka ludności na obszarze „c” na wstępnie określonych obszarach „c”

164. Zdaniem Komisji państwa członkowskie muszą mieć wystarczający odsetek ludności na obszarach „c”, aby móc oznaczyć jako obszary „c” obszary, które w mapie pomocy regionalnej na lata 2017–2020⁷³ miały status obszarów „a”, ale które nie kwalifikują się już jako obszary „a”.
165. Komisja uważa także, że państwa członkowskie muszą mieć wystarczający odsetek ludności na obszarach „c”, aby móc oznaczyć jako obszary „c” obszary o małej gęstości zaludnienia.
166. Następujące obszary uznaje się za wstępnie określone obszary „c”:
 - 1) były obszary „a”: regiony NUTS 2 oznaczone jako obszary „a” w okresie 2017–2020;
 - 2) obszary słabo zaludnione: regiony NUTS 2, w których gęstość zaludnienia wynosi poniżej 8 mieszkańców na km², lub regiony NUTS 3, w których gęstość zaludnienia wynosi poniżej 12,5 mieszkańca na km² (na podstawie danych Eurostatu o gęstości zaludnienia za 2018 r.).
167. W załączniku I określono specjalny przydział odsetka ludności na wstępnie określonych obszarach „c” z podziałem na państwa członkowskie. Ten przydział odsetka ludności można wykorzystać wyłącznie do oznaczenia wstępnie określonych obszarów „c”.

7.3.1.2. Oznaczanie wstępnie określonych obszarów „c”

168. Państwa członkowskie mogą oznaczyć jako obszary „c” wstępnie określone obszary „c”, o których mowa w pkt 166.
169. W przypadku obszarów słabo zaludnionych państwa członkowskie powinny zasadniczo oznaczyć regiony NUTS 2, w których gęstość zaludnienia wynosi poniżej 8 mieszkańców na km², lub regiony NUTS 3, w których gęstość zaludnienia wynosi poniżej 12,5 mieszkańca na km². Państwa członkowskie mogą jednak oznaczyć części regionów NUTS 3, w których gęstość zaludnienia wynosi poniżej 12,5 mieszkańca na km², lub inne obszary przyległe sąsiadujące z tymi regionami NUTS 3, pod warunkiem że gęstość zaludnienia na tych obszarach wynosi poniżej 12,5 mieszkańca na km². W przypadku obszarów bardzo słabo zaludnionych państwa członkowskie mogą oznaczyć regiony NUTS 2, w których gęstość zaludnienia

⁷³ Wykaz obszarów „a” został zmieniony w 2016 r. Zob. komunikat Komisji zmieniający załącznik I do wtycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020) (przeгляд śródkresowy map pomocy regionalnej) (Dz.U. C 231 z 25.6.2016, s. 1).

wynosi poniżej 8 mieszkańców na km², lub inne mniejsze obszary przyległe sąsiadujące z tymi regionami NUTS 2, pod warunkiem że gęstość zaludnienia na tych obszarach wynosi poniżej 8 mieszkańców na km² oraz że populacja obszarów bardzo słabo zaludnionych oraz obszarów słabo zaludnionych nie przekracza specjalnego przydziału odsetka ludności na obszarach „c”, o którym mowa w pkt 167.

7.3.2. Nieokreślone z góry obszary „c”

7.3.2.1. Metoda przydzielania wśród państw członkowskich odsetka ludności na nieokreślonych z góry obszarach „c”

170. Maksymalny odsetek ludności na nieokreślonych z góry obszarach „c” w UE-27 otrzymuje się poprzez odjęcie odsetka ludności z kwalifikujących się obszarów „a” oraz wstępnie określonych obszarów „c” od łącznego maksymalnego odsetka ludności określonego w pkt 156. Odsetek ludności na nieokreślonych z góry obszarach „c” jest przydzielany w ramach UE-27 na podstawie metody określonej w załączniku III.

7.3.2.2. Zabezpieczenie oraz minimalny odsetek ludności

171. Aby zapewnić wszystkim państwom członkowskim kontynuację map pomocy regionalnej oraz minimalny zakres działań, Komisja uważa, że żadne państwo członkowskie nie powinno stracić więcej niż 30 % swego całkowitego odsetka ludności w porównaniu z okresem 2017–2020 oraz że wszystkie państwa członkowskie powinny mieć minimalny odsetek ludności kwalifikującej się do takiej pomocy.

172. W związku z tym, na zasadzie odstępstwa od łącznego maksymalnego odsetka ludności określonego w pkt 156, w razie konieczności zwiększa się odsetek ludności na obszarach „c” dla każdego państwa członkowskiego, tak aby:

- 1) łączny odsetek ludności na obszarach „a” i „c” każdego państwa członkowskiego nie został zmniejszony o więcej niż 30 % w porównaniu z okresem 2017–2020⁷⁴;
- 2) we wszystkich państwach członkowskich odsetek ludności wynosił co najmniej 7,5 % liczby ludności danego państwa⁷⁵.

173. W załącznikach I i II określono odsetek ludności na nieokreślonych z góry obszarach „c”, w tym zabezpieczenie oraz minimalny odsetek ludności z podziałem na państwa członkowskie.

7.3.2.3. Oznaczanie nieokreślonych z góry obszarów „c”

174. Zdaniem Komisji kryteria stosowane przez państwa członkowskie do oznaczania obszarów „c” powinny odzwierciedlać szereg sytuacji, w których przyznanie pomocy regionalnej może być uzasadnione. Kryteria te powinny zatem uwzględniać problemy społeczno-ekonomiczne, geograficzne lub strukturalne, które prawdopodobnie występują na obszarach „c”, oraz powinny stanowić wystarczające zabezpieczenie, aby nie doprowadzić do sytuacji, w której przyznanie pomocy

⁷⁴ Ten aspekt zabezpieczenia stosuje się w odniesieniu do Niemiec, Irlandii, Malty oraz Słowenii.

⁷⁵ Ten minimalny odsetek ludności ma zastosowanie w odniesieniu do Danii i Luksemburga.

regionalnej zmieniloby warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

175. Państwa członkowskie mogą więc oznaczyć jako obszary „c” nieokreślone z góry obszary „c” określone na podstawie następujących kryteriów:
- 1) kryterium 1: obszary przyległe, zamieszkałe przez co najmniej 100 000 mieszkańców⁷⁶. Muszą one być położone w regionach NUTS 2 lub NUTS 3, w których:
 - (i) PKB na mieszkańca jest równe średniej dla UE-27 lub niższe, lub
 - (ii) stopa bezrobocia wynosi 115 % średniej krajowej lub więcej⁷⁷;
 - 2) kryterium 2: regiony NUTS 3 zamieszkałe przez mniej niż 100 000 mieszkańców, w których:
 - (i) PKB na mieszkańca jest równe średniej dla UE-27 lub niższe, lub
 - (ii) stopa bezrobocia wynosi 115 % średniej krajowej lub więcej;
 - 3) kryterium 3: wyspy lub obszary przyległe charakteryzujące się podobnym odizolowaniem geograficznym (np. półwyspy i obszary górskie), w których:
 - (i) PKB na mieszkańca jest równe średniej dla UE-27⁷⁸ lub niższe, lub
 - (ii) stopa bezrobocia wynosi 115 % średniej krajowej⁷⁹ lub więcej, lub
 - (iii) mieszka poniżej 5 000 osób;
 - 4) kryterium 4: regiony NUTS 3 lub części regionów NUTS 3 stanowiące obszary przyległe, które sąsiadują z obszarem „a” lub mają wspólną granicę lądową z krajem nienależącym do EOG lub Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA);
 - 5) kryterium 5: obszary przyległe, zamieszkałe przez przynajmniej 50 000 osób⁸⁰, w których zachodzą poważne zmiany strukturalne lub które przeżywają poważne

⁷⁶ Próg liczby mieszkańców obniża się do 50 000 mieszkańców dla państw członkowskich, w których odsetek ludności na nieokreślonych z góry obszarach „c” wynosi poniżej 1 mln mieszkańców, lub do 10 000 mieszkańców dla państw członkowskich, w których całkowita liczba mieszkańców wynosi poniżej 1 mln.

⁷⁷ W przypadku bezrobocia obliczenia należy opierać na regionalnych danych opublikowanych przez krajowy urząd statystyczny, korzystając ze średnich za ostatnie trzy lata, za które takie dane są dostępne (w momencie zgłaszania mapy pomocy regionalnej). Jeżeli w niniejszych wytycznych nie określono inaczej, na tej podstawie oblicza się stopę bezrobocia w stosunku do średniej krajowej.

⁷⁸ W celu obliczenia, czy PKB na mieszkańca na takich wyspach lub obszarach przyległych jest równe średniej dla UE-27 lub od niej niższe, państwa członkowskie mogą korzystać z danych krajowych urzędów statystycznych lub innych uznanych źródeł.

⁷⁹ W celu obliczenia, czy stopa bezrobocia na takich wyspach lub obszarach przyległych wynosi 115 % średniej krajowej lub więcej, państwa członkowskie mogą korzystać z danych krajowych urzędów statystycznych lub innych uznanych źródeł.

⁸⁰ Próg liczby mieszkańców obniża się do 25 000 mieszkańców dla państw członkowskich, w których odsetek ludności na nieokreślonych z góry obszarach „c” wynosi poniżej 1 mln mieszkańców, lub do 10 000 mieszkańców dla państw członkowskich, w których całkowita liczba mieszkańców wynosi poniżej 1 mln,

względne trudności, pod warunkiem że obszary te nie są położone w regionach NUTS 3 lub obszarach przyległych spełniających warunki umożliwiające oznaczenie ich jako wstępnie określone obszary lub zgodnie z kryteriami 1–4⁸¹.

176. Na potrzeby stosowania kryteriów, o których mowa w pkt 175, pojęcie obszarów przyległych odnosi się do całych obszarów lokalnych jednostek administracyjnych (LAU)⁸² lub do grupy LAU⁸³. Grupę LAU uznaje się za obszar przyległy, jeśli każdy obszar w grupie ma wspólną granicę administracyjną z innym obszarem w grupie⁸⁴.
177. To, czy każde państwo członkowskie przestrzega dopuszczalnych wartości odsetka ludności, ocenia się na podstawie najnowszych danych o całkowitej liczbie mieszkańców na danych obszarach, jakie zostały opublikowane przez krajowe urzędy statystyczne.

7.4. Maksymalne poziomy intensywności pomocy obowiązujące w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej

178. Zdaniem Komisji maksymalne poziomy intensywności pomocy obowiązujące w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej muszą uwzględniać charakter i zakres różnic w poziomie rozwoju różnych obszarów w Unii. Poziomy intensywności pomocy powinny być zatem wyższe na obszarach „a” niż na obszarach „c”.

7.4.1. Maksymalne poziomy intensywności pomocy na obszarach „a”

179. Intensywność pomocy w przypadku dużych przedsiębiorstw na obszarach „a” nie może przekraczać:
- 1) 50 % w regionach NUTS 2, w których PKB na mieszkańca wynosi 55 % średniej dla UE-27 lub mniej;

lub do 5 000 mieszkańców dla wysp lub obszarów przyległych charakteryzujących się podobnym odizolowaniem geograficznym.

⁸¹ Do celów stosowania kryterium 5 państwa członkowskie muszą wykazać, że na obszarze zachodzą poważne zmiany strukturalne lub że obszar przeżywa poważne względne trudności, porównując sytuację na przedmiotowych obszarach z sytuacją na innych obszarach tego samego państwa członkowskiego lub w innym państwie członkowskim w oparciu o wskaźniki społeczno-ekonomiczne dotyczące statystyk strukturalnych dotyczących przedsiębiorstw, rynków pracy, rachunków gospodarstw domowych, edukacji, lub w oparciu o inne podobne wskaźniki. W tym celu państwa członkowskie mogą wykorzystać dane przekazane przez krajowy urząd statystyczny lub inne uznane źródło. W przypadku terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach terytorialnego planu sprawiedliwej transformacji państwa członkowskiego zatwierdzonego przez Komisję przedstawienie takiego uzasadnienia nie jest konieczne, ponieważ przyjmuje się, że zmianę strukturalną wykazano w ramach planu sprawiedliwej transformacji.

⁸² Lokalne jednostki administracyjne (LAU) określono w załączniku III do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) zmienionego rozporządzeniem delegowanym Komisji 2019/1755 z dnia 8 sierpnia 2019 r. (Dz.U. L 270 z 24.10.2019).

⁸³ Państwo członkowskie może jednak oznaczyć części LAU, jeżeli liczba ludności danego LAU przekracza minimum wymagane dla obszarów przyległych zgodnie z kryterium 1 lub 5 (uwzględniając obniżone progi liczby mieszkańców dla tych kryteriów), a liczba ludności części tego LAU stanowi co najmniej 50 % minimum wymaganego zgodnie z odpowiednim kryterium.

⁸⁴ W przypadku wysp granice administracyjne obejmują granice morskie z innymi jednostkami administracyjnymi danego państwa członkowskiego.

- 2) 40 % w regionach NUTS 2, w których PKB na mieszkańca wynosi więcej niż 55 %, ale nie więcej niż 65 % średniej dla UE-27;
 - 3) 30 % w regionach NUTS 2, w których PKB na mieszkańca wynosi powyżej 65 % średniej dla UE-27.
180. Poziomy intensywności pomocy określone w pkt 179 można zwiększyć o maksymalnie 20 punktów procentowych w regionach najbardziej oddalonych, w których PKB na mieszkańca wynosi 75 % średniej UE-27 lub mniej, lub o maksymalnie 10 punktów procentowych w pozostałych regionach najbardziej oddalonych.
181. Poziomy intensywności pomocy określone w pkt 179 można również zwiększyć na obszarach, o których mowa w sekcjach 7.4.4 i 7.4.5 w stopniu, w jakim intensywność pomocy dla dużych przedsiębiorstw na danym obszarze nie przekracza 70 %.

7.4.2. *Maksymalne poziomy intensywności pomocy na obszarach „c”*

182. Intensywność pomocy dla dużych przedsiębiorstw nie może przekraczać:
- 1) 20 % na obszarach słabo zaludnionych oraz na obszarach (w regionach NUTS 3 lub w częściach regionów NUTS 3), które mają wspólną granicę lądową z krajem nienależącym do EOG lub EFTA;
 - 2) 15 % na byłych obszarach „a”;
 - 3) 10 % na nieokreślonych z góry obszarach „c”, w których PKB na mieszkańca wynosi powyżej 100 % średniej dla UE-27 oraz stopa bezrobocia jest niższa niż 100 % średniej dla UE-27.
 - 4) 15 % na pozostałych nieokreślonych z góry obszarach „c”.
183. Na byłych obszarach „a” określone w pkt 182 ppkt 2 poziomy intensywności pomocy wynoszące 15 % można zwiększyć o maksymalnie 5 punktów procentowych do dnia 31 grudnia 2024 r.
184. Jeżeli obszar „c” sąsiaduje z obszarem „a”, poziomy intensywności pomocy w regionach NUTS 3 lub częściach regionów NUTS 3 należących do tego obszaru „c”, które przylegają do obszaru „a”, określone w pkt 182 można w razie konieczności zwiększyć, tak aby różnica między poziomami intensywności na obu obszarach nie przekraczała 15 punktów procentowych.
185. Poziomy intensywności pomocy określone w pkt 182 można również zwiększyć na obszarach, o których mowa w sekcji 7.4.5.

7.4.3. *Zwiększone poziomy intensywności pomocy dla MŚP*

186. Poziomy intensywności pomocy określone w podsekcjach 7.4.1 i 7.4.2 można zwiększyć o maksymalnie 20 punktów procentowych w przypadku małych przedsiębiorstw lub o maksymalnie 10 punktów procentowych w przypadku średnich przedsiębiorstw⁸⁵.

⁸⁵ Zwiększonych poziomów intensywności pomocy dla MŚP nie stosuje się do pomocy przyznawanej na duże projekty inwestycyjne.

7.4.4. *Zwiększone poziomy intensywności pomocy dla terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji*⁸⁶

187. Maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w sekcji 7.4.1 można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach terytorialnego planu sprawiedliwej transformacji państwa członkowskiego zatwierdzonego przez Komisję, pod warunkiem że terytoria te znajdują się na obszarach objętych pomocą zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu⁸⁷.

7.4.5. *Zwiększone poziomy intensywności pomocy dla regionów, w których ubywa ludności*

188. W przypadku regionów NUTS 3, w których w latach 2009–2018 ubyło ponad 10 % ludności, maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w sekcji 7.4.1 można zwiększyć o 10 punktów procentowych, a maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w sekcji 7.4.2 – o 5 punktów procentowych⁸⁸.

7.5. **Zgłoszenie i ocena map pomocy regionalnej**

189. Po publikacji niniejszych wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* każde państwo członkowskie powinno zgłosić Komisji jedną mapę pomocy regionalnej obowiązującą od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Każde zgłoszenie powinno zawierać informacje określone w załączniku V.

190. Komisja zbada zgłoszoną mapę pomocy regionalnej każdego państwa członkowskiego i, jeżeli mapa spełnia warunki określone w niniejszych wytycznych, przyjmie decyzję o jej przyjęciu. Wszystkie mapy pomocy regionalnej zostaną opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i stanowią integralną część niniejszych wytycznych.

7.6. **Zmiany**

7.6.1. *Rezerwa odsetka ludności*

191. Państwo członkowskie może z własnej inicjatywy podjąć decyzję o utworzeniu swojej rezerwy odsetka ludności, stanowiącej różnicę między maksymalnym odsetkiem ludności dla tego państwa członkowskiego, przydzielonym przez Komisję⁸⁹, a odsetkiem stosowanym do obszarów „a” i „c” oznaczonych w jego mapie pomocy regionalnej.

192. Jeśli państwo członkowskie zdecyduje się utworzyć taką rezerwę, w każdej chwili może ją wykorzystać, aby dodać do swojej mapy nowe obszary „c”, aż do osiągnięcia maksymalnego odsetka ludności dla tego państwa członkowskiego. W tym celu państwo członkowskie może wykorzystać najnowsze dane społeczno-

⁸⁶ Niniejsza sekcja będzie miała zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy w następstwie wniosku Komisji, o którym mowa w przypisie 12, przyjęte zostanie rozporządzenie.

⁸⁷ Na tej podstawie można aktualizować mapy pomocy regionalnej, jeżeli w chwili przyjęcia mapy obszary te nie były jeszcze znane.

⁸⁸ Zob. załącznik IV.

⁸⁹ Zob. załącznik I.

ekonomiczne dostarczone przez Eurostat lub przez krajowy urząd statystyczny lub inne uznane źródło. Liczbę ludności zamieszkującej obszary „c” należy obliczać na podstawie danych o ludności użytych do opracowania pierwotnej mapy.

193. Państwo członkowskie musi zgłosić Komisji każdy zamiar wykorzystania swojej rezerwy odsetka ludności do dodania nowych obszarów „c” przed dokonaniem takich zmian.

7.6.2. *Przegląd śródkresowy*

194. Przegląd śródkresowy map pomocy regionalnej uwzględniający zaktualizowane dane statystyczne zostanie przeprowadzony w 2023 r. Do czerwca 2023 r. Komisja przekaze szczegółowe informacje na temat tego przeglądu śródkresowego.

8. **ZMIANA WYTYCZNYCH W SPRAWIE POMOCY REGIONALNEJ NA LATA 2014–2020**

195. W swoim zgłoszeniu na podstawie pkt 189 państwo członkowskie może również uwzględnić zmianę swojej mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2021⁹⁰, aby zastąpić w mapie obszary kwalifikujące się do pomocy na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020 obszarami kwalifikującymi się do pomocy, które zostaną zatwierdzone przez Komisję na podstawie pkt 190 niniejszych wytycznych. Zmieniona mapa pomocy regionalnej będzie ważna od daty przyjęcia decyzji Komisji w sprawie zgłoszonej zmiany mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2021 do dnia 31 grudnia 2021 r. W decyzji tej wskazane zostaną maksymalne poziomy intensywności pomocy mające zastosowanie do obszarów kwalifikujących się do pomocy na podstawie zmienionej mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2021, odpowiadające maksymalnym poziomom intensywności pomocy określonym w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020. Zmieniona mapa będzie stanowiła integralną część wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020 zgodnie z pkt 179 tych wytycznych.

196. W wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) pkt 20 lit. r) otrzymuje brzmienie:

„»mapa pomocy regionalnej« oznacza listę obszarów określonych przez państwo członkowskie zgodnie z warunkami przedstawionymi w niniejszych wytycznych lub w wytycznych w sprawie regionalnej pomocy państwa mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2022 r. i zatwierdzonych przez Komisję;”;

- 2) po pkt 185 dodaje się pkt 185a w brzmieniu:

„5.6.3. Zmiana wynikająca z wytycznych w sprawie regionalnej pomocy państwa mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2022 r.

185a. Państwo członkowskie może złożyć wniosek o zmianę swojej mapy pomocy regionalnej zgodnie z sekcją 7.6 wytycznych w sprawie

⁹⁰ Mapa pomocy regionalnej zatwierdzona przez Komisję na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020, mająca zastosowanie w okresie od dnia 1 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.

regionalnej pomocy państwa mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2022 r.”.

9. ZASTOSOWANIE ZASAD DOTYCZĄCYCH POMOCY REGIONALNEJ

197. Komisja będzie stosowała zasady określone w niniejszych wytycznych do oceny zgodności z rynkiem wewnętrznym wszelkiej pomocy regionalnej podlegającej zgłoszeniu, która została lub ma zostać przyznana po dniu 31 grudnia 2021 r.
198. Zgłoszeń programów pomocy regionalnej lub środków pomocy, które mają być przyznane po dniu 31 grudnia 2021 r., nie można uznać za kompletne do czasu przyjęcia przez Komisję decyzji zatwierdzającej mapę pomocy regionalnej dla danego państwa członkowskiego zgodnie z ustaleniami przedstawionymi w podsekcji 7.5.
199. Wdrożenie niniejszych wytycznych doprowadzi do pewnych zmian w zasadach dotyczących pomocy regionalnej w UE. W związku z tym konieczne jest przeprowadzenie przeglądu i sprawdzenie, czy wszystkie istniejące⁹¹ programy pomocy regionalnej, w tym także programy pomocy inwestycyjnej i programy pomocy operacyjnej, których okres realizacji wykracza poza 2021 r., są nadal zasadne i skuteczne.
200. Z wyżej wymienionych powodów Komisja, na podstawie art. 108 ust. 1 Traktatu, proponuje państwom członkowskim następujące stosowne środki:
- 1) państwa członkowskie muszą ograniczyć stosowanie wszystkich istniejących programów pomocy regionalnej do pomocy, która ma zostać przyznana najpóźniej do dnia 31 grudnia 2021 r.;
 - 2) państwa członkowskie muszą zmienić wszelkie inne obowiązujące programy pomocy horyzontalnej przewidujące specjalne traktowanie pomocy na projekty na obszarach objętych pomocą, aby zapewnić zgodność pomocy, która ma być przyznana po dniu 31 grudnia 2021 r., z mapą pomocy regionalnej obowiązującą w dniu przyznania pomocy;
 - 3) Państwa członkowskie powinny potwierdzić przyjęcie środków zaproponowanych w ppkt 1 i 2 w terminie jednego miesiąca od publikacji niniejszych wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

⁹¹ Środki pomocy wprowadzone na podstawie ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych nie kwalifikują się jako istniejące programy pomocy. Programy pomocy wprowadzone z naruszeniem postanowień art. 108 ust. 3 Traktatu nie kwalifikują się jako istniejące programy pomocy, z wyjątkiem sytuacji, w której są uważane za istniejącą pomoc na podstawie art. 17 ust. 3 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

10. SPRAWOZDANIA I MONITOROWANIE

201. Na podstawie rozporządzenia Rady UE 2015/1589⁹² i rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004⁹³ państwa członkowskie muszą przekazywać Komisji sprawozdania roczne.
202. Państwa członkowskie prowadzą szczegółową dokumentację dotyczącą wszystkich środków pomocy. Dokumentacja ta powinna zawierać wszelkie informacje niezbędne do stwierdzenia, czy spełniono warunki dotyczące kosztów kwalifikowalnych i maksymalnych poziomów intensywności pomocy. Państwa członkowskie muszą przechowywać tę dokumentację przez 10 lat od daty przyznania pomocy i na żądanie przekazać ją Komisji.

11. PRZEGLĄD

203. Komisja może w każdej chwili podjąć decyzję o zmianie niniejszych wytycznych, jeśli okaże się to konieczne z przyczyn związanych z polityką konkurencji, w celu uwzględnienia polityki UE w innych dziedzinach oraz zobowiązań międzynarodowych UE bądź też z innych uzasadnionych powodów.

⁹² Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁹³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).